

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ**

**Περιφερειακή Στρατηγική Καταπολέμησης της
Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης**

Συνοπτικό Κείμενο

Ηράκλειο, Ιούνιος 2015

Το κείμενο αποτελεί μια συνοπτική παρουσίαση της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης. Το πλήρες κείμενο της στρατηγικής καθώς και το υποστηρικτικό υλικό τεκμηρίωσης είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης στη θέση www.pepkritis.gr

Η εκπόνηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης εκπονήθηκε από την Περιφέρεια Κρήτης, Δνση Κοινωνικής Μέριμνας με την συνδρομή εμπειρογνομόνων στο πλαίσιο σχετικής ανάθεσης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Κρήτης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
A. Η Φιλοσοφία της Περιφερειακής Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης	5
1. Το Όραμα της Στρατηγικής.....	5
2. Η κοινωνικοπολιτική αφετηρία της Στρατηγικής.....	5
B. Οι Ομάδες Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης.....	6
Γ. Η Αρχιτεκτονική της Στρατηγικής	8
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 1. Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας	9
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1.1: Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά.....	10
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1.2: Πρόσβαση σε Επαρκείς Εισοδηματικούς Πόρους.....	13
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2.1: Πρόσβαση σε Οικονομικά Προσιτές και Ποιοτικές Υπηρεσίες	15
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2.2: Πρόσβαση στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση.....	17
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 3. Προώθηση της Ενεργητικής Ένταξης.....	18
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3.2: Πρόσβαση των ευπαθών ομάδων σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες.....	19
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 4. Ενίσχυση της Διακυβέρνησης της Περιφερειακής Στρατηγικής.....	23
Δ. Το Οργανωτικό Πλαίσιο της Στρατηγικής	26
Η επιχειρησιακή παρακολούθηση της Στρατηγικής	26
Το Χρηματοδοτικό Πλαίσιο της Στρατηγικής	28
1. Ο Προϋπολογισμός της Στρατηγικής.....	28
2. Οι πηγές χρηματοδότησης της Στρατηγικής.....	28
2.1. Θεσμοθετημένοι Δημόσιοι Πόροι.....	28
2.2. Ιδιωτικοί Πόροι.....	37
2.3. Δράσεις της ΕΕ.....	39

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Περιφέρεια Κρήτης ανέλαβε στο πλαίσιο εξειδίκευσης των περιφερειακών διαστάσεων του **Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Κοινωνική Ένταξη**¹ την εκπόνηση της **Περιφερειακής Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης**, με στόχο την οριοθέτηση και τεκμηρίωση των στρατηγικών επιλογών της για την ανάπτυξη μίας ολοκληρωμένης πολιτικής πρόληψης και καταπολέμησης του εργασιακού και κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Η σκοπιμότητα εκπόνησης της Περιφερειακής Στρατηγικής αιτιολογείται πλήρως με βάση την υφιστάμενη συγκυρία. Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού της Περιφέρειας Κρήτης (υψηλοί δείκτες γήρανσης και εξάρτησης)² σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση, τη δημοσιονομική ύφεση και την ραγδαία αύξηση της ανεργίας επιδρούν καταλυτικά στην αύξηση της φτώχειας³ και στη δημιουργία θυλάκων κοινωνικού αποκλεισμού⁴ ανάμεσα στους κατοίκους της. Υπό το πρίσμα αυτό, η Περιφέρεια Κρήτης υιοθέτησε ένα **δυναμικό μοντέλο παρεμβάσεων** σε κρίσιμα πεδία του τομέα της κοινωνικής προστασίας, που συμπληρώνουν τις πρωτοβουλίες της κεντρικής διοίκησης και αξιοποιούν το ρόλο της κοινωνίας των πολιτών.

¹ Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη εκπονήθηκε τον Δεκέμβριο του 2014 από την Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Συνοχής του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας με τη συνδρομή της Ομάδας Εργασίας για την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων.

² Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής του 2011, η Περιφέρεια Κρήτης παρουσίασε αύξηση πληθυσμού σε ποσοστό 3,36% την περίοδο 2001-2011. Ο πληθυσμός της υπολογίζεται σε 621.340 κατοίκους (άρρηνες 308.760 και θήλεις 312.580), με πυκνότητα μόνιμου πληθυσμού ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ίση με 74,54. Αντιπροσωπεύει το 5,76% του πληθυσμού της επικράτειας και κατατάσσεται πέμπτη μεταξύ των Ελληνικών Περιφερειών.

³ Το όριο της φτώχειας στην Ελλάδα ορίζεται ως το 60% της διάμεσου του ισοδύναμου του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος σύμφωνα με τη δειγματοληπτική Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (*European Union - Statistics on Income and Living Conditions*) που διενεργείται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. Σύμφωνα με την σχετική ανακοίνωση της ΕΛ.ΣΤΑΤ για τα πορίσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013 (Δεκέμβριος 2014), το χρηματικό όριο της φτώχειας για τα εισοδήματα του 2012 ανερχόταν στο ετήσιο ποσό των 5.023 ευρώ ανά άτομο και των 10.547 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών.

⁴ Η κατηγορία αυτή αφορά άτομα, τα οποία α) είτε θεωρούνται φτωχοί (δηλαδή το διαθέσιμο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει το 60% του μέσου εθνικού εισοδήματος, β) είτε ζουν σε κατάσταση στέρησης (δηλαδή στερούνται βασικά καταναλωτικά αγαθά ή αδυνατούν να αντεπεξέλθουν σε στοιχειώδεις υποχρεώσεις), γ) είτε ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας.

A. Η Φιλοσοφία της Περιφερειακής Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης

Η Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης αποτελεί μία οργανωμένη πρωτοβουλία ενδυνάμωσης των περιφερειακών και τοπικών πολιτικών πρόληψης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στα γεωγραφικά της όρια, αντανακλώντας **το αξίωμα της συνολικής συλλογικής ευθύνης για την ενεργητική ένταξη των ευπαθών ομάδων στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό της Περιφέρειας.**

Η εκπόνηση της Στρατηγικής σηματοδοτεί την αποφασιστική βούληση της Περιφέρειας Κρήτης να χρησιμοποιήσει σύγχρονες μεθόδους κοινωνικού σχεδιασμού και προγραμματισμού για να ενισχύσει αφενός την αποτελεσματικότητα υφιστάμενων πολιτικών ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, αφενός το υπόβαθρο εισαγωγής νέων πολιτικών που εξυπηρετούν άμεσα τους στόχους και τις προτεραιότητες του **Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Κοινωνική Ένταξη.**

1. Το Όραμα της Στρατηγικής

Αφετηρία της Στρατηγικής αποτελεί το αξίωμα ότι οι περιφερειακές πολιτικές κοινωνικής ένταξης εξυπηρετούν τρεις θεμελιώδεις λειτουργίες : **ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας, ανάπτυξη των κοινωνικών επενδύσεων και σταθεροποίηση της τοπικής οικονομίας.** Οι περιφερειακές στρατηγικές δεν έχουν μόνο άμεσες αλλά και μακροπρόθεσμες συνέπειες, προσφέροντας οικονομικά και κοινωνικά οφέλη με την πάροδο του χρόνου, ιδίως όσον αφορά τις προοπτικές απασχόλησης ή και ενίσχυσης του εισοδήματος των ευπαθών ομάδων.

Υπό το πρίσμα αυτό, το **Όραμα** της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης συνοψίζεται στο ακόλουθο τρίπτυχο:

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Αποτελεσματική προστασία των πλέον ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού
Εκσυγχρονισμός των περιφερειακών και τοπικών πολιτικών ένταξης με έμφαση στον ενεργητικό χαρακτήρα των μέτρων και την αναπτυξιακή διάσταση των κοινωνικών δαπανών
Δημιουργία ισχυρών εταιρικών σχέσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού που **ενισχύουν την τοπική οικονομία**

2. Η κοινωνικοπολιτική αφετηρία της Στρατηγικής

Η Στρατηγική οριοθετεί τον **κοινωνικό αποκλεισμό ως μη αποδεκτή σύρευση ποικίλων μορφών στέρησης**, που θέτουν σε κίνδυνο την αξιοπρεπή διαβίωση των πολιτών, οδηγώντας συχνά ακόμα και σε φαινόμενα περιθωριοποίησης και παραβατικής συμπεριφοράς.

Η Στρατηγική οριοθετεί, επίσης, **την φτώχεια** όχι ως «ιδιωτική ευθύνη» και εκδήλωση αποτυχίας του ατόμου που προκαλεί «στιγματισμούς», αλλά **ως αποτέλεσμα διαρθρωτικών στρεβλώσεων**, εφόσον:

⇒ είτε παρατηρούνται διάφορες μορφές διάκρισης λόγω στερεοτύπων και προκαταλήψεων

- ⇒ είτε η κατάτμηση των αγορών δεν επιτρέπει την αποτελεσματική πρόσβαση τμήματος του πληθυσμού
- ⇒ είτε τα δημόσια αγαθά και υπηρεσίες δεν έχουν στην πράξη καθολική εμβέλεια.

B. Οι Ομάδες Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης

Η Στρατηγική δεν υιοθετεί το μοντέλο της **καθολικής κάλυψης του πληθυσμού** (ανεξάρτητα από την θέση του ατόμου στην αγορά εργασίας, την κοινωνικοασφαλιστική του προστασία και την εισοδηματική/περιουσιακή του κατάσταση⁵). Επιλέγεται μία **στοχευμένη προσέγγιση** των παρεμβάσεων υπέρ συγκεκριμένων ομάδων του πληθυσμού, που προσδιορίζονται ως **Ομάδες Προτεραιότητας** της Περιφερειακής Στρατηγικής.

Η οριοθέτηση των Ομάδων Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής αποτελεί μία σύνθετη διαδικασία, καθώς εξαρτάται σε σημαντική έκταση από ένα πλέγμα θεσμικών και επιχειρησιακών ρητρών.

Ομάδες υψηλής προτεραιότητας για την Περιφερειακή Στρατηγική Ένταξης

Μοναχικά ενήλικα άτομα με ατομικό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

Μακροχρόνια άνεργοι με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

Οικογένειες μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού (μέλη που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία) με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

Ηλικιωμένοι άνω των 65 ετών που δεν λαμβάνουν συντάξεις ή προνοιακά επιδόματα με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών σε καταστάσεις αποκλεισμού

Πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού λόγω πολλαπλών στερήσεων (π.χ. άστεγοι)

Η ανάλυση των σχετικών δεδομένων αναδεικνύει ως ομάδες υψηλής προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής:

- τους κατόχους των Ειδικών Βιβλιαρίων Ανασφαλιστού
- τα απροστάτευτα παιδιά
- τους άπορους ηλικιωμένους που δεν λαμβάνουν τη Σύμβαση Ανασφαλιστών Υπερηλίκων
- τους εξυπηρετούμενους (παιδιά και ενήλικες) από το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Κρήτης και άλλα ΝΠΔΔ/ΝΠΙΔ κλειστής φροντίδας
- τους εγγεγραμμένους στα μητρώα της Περιφερειακής Διεύθυνσης ΟΑΕΔ Κρήτης ανέργους που δεν θεμελιώνουν δικαίωμα λήψης εισοδηματικών παροχών

⁵ Σύμφωνα με την σχετική ανακοίνωση της ΕΛ.ΣΤΑΤ για την εξέλιξη του ΑΕΠ στις Ελληνικές Περιφέρειες (Ιανουάριος 2015), **το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Κρήτης το 2012 ανέρχεται σε 14.398 ευρώ**. Παράλληλα, σύμφωνα με την σχετική ανακοίνωση της ΕΛ.ΣΤΑΤ για τα πορίσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2013 (Δεκέμβριος 2014), το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 9.303 ευρώ και το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της χώρας σε 16.170 ευρώ.

- ❑ τους εγγεγραμμένους στα μητρώα της Περιφερειακής Διεύθυνσης ΟΑΕΔ Κρήτης λήπτες επιδόματος μακροχρόνια ανέργων
- ❑ τους εγγεγραμμένους στα μητρώα της Περιφερειακής Διεύθυνσης ΟΑΕΔ Κρήτης λήπτες τακτικού επιδόματος ανέργων
- ❑ τους λήπτες των προνοιακών αναπηρικών επιδομάτων.

Γ. Η Αρχιτεκτονική της Στρατηγικής

Η διαμόρφωση της Αρχιτεκτονικής αντανακλά την ολοκληρωμένη προσέγγιση της **Περιφέρειας Κρήτης** για την αποτελεσματική εξυπηρέτηση του **Οράματος της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης**, υπό το πρίσμα των προκλήσεων που δημιουργούνται από εξελίξεις στο εσωτερικό και εξωτερικό της περιβάλλον.

Η Αρχιτεκτονική της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης

ΕΠΙΠΕΔΟ Α: Πυλώνες

ΕΠΙΠΕΔΟ Β: Επιχειρησιακοί Άξονες

ΕΠΙΠΕΔΟ Γ: Προτεραιότητες

ΕΠΙΠΕΔΟ Δ: Μέτρα

1. Οι Πυλώνες της Στρατηγικής

Η Στρατηγική διαρθρώνεται σε τρεις πυλώνες που εξασφαλίζουν την εξυπηρέτηση του **Οράματος** προώθησης της **Ενεργητικής Ένταξης** των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, συνδυάζοντας την επαρκή ενίσχυση του εισοδήματος, την προώθηση στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τον αντίκτυπο των μέτρων στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των ευάλωτων ατόμων, όσο και τις πιθανές μεταξύ τους συνέργειες.

Πυλώνες της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης

ΠΥΛΩΝΑΣ 1 «Καταπολέμηση της φτώχειας»

ΠΥΛΩΝΑΣ 2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες»

ΠΥΛΩΝΑΣ 3 «Εργασιακή Ένταξη»

2. Οι Επιχειρησιακοί Άξονες της Στρατηγικής

Από επιχειρησιακή άποψη, οι τρεις Πυλώνες της Στρατηγικής εξειδικεύονται με τα βασικά εργαλεία εξυπηρέτησης των Στόχων της, όπως προσδιορίζονται ως πακέτα παρεμβάσεων («**Επιχειρησιακοί Άξονες**»):

- Πακέτο καταπολέμησης της ακραίας φτώχειας
- Πακέτο πρόληψης και καταπολέμησης του αποκλεισμού των παιδιών
- Πακέτο προώθησης της ένταξης των ευπαθών ομάδων
- Πακέτο μέτρων ενίσχυσης της διακυβέρνησης της Στρατηγικής.

«Επιχειρησιακοί Άξονες»

της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης

- (α) Καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας (Πυλώνας 1/ Πυλώνας 2)
- (β) Πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών (Πυλώνας 1 / Πυλώνας 2)
- (γ) Προώθηση της ένταξης των ευπαθών ομάδων (Πυλώνας 1/ Πυλώνας 2/ Πυλώνας 3)
- (δ) Ενίσχυση της διακυβέρνησης της Στρατηγικής

Οι Επιχειρησιακοί Άξονες εξυπηρετούνται με συγκεκριμένες **Προτεραιότητες**, οι οποίες προωθούνται με θεματικά **Μέτρα**.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 1. Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας

Ο Άξονας 1 της Στρατηγικής εστιάζει στην προστασία των ατόμων που βιώνουν **συνθήκες ακραίας φτώχειας**, και είτε βρίσκονται σε κατάσταση κρίσης είτε αδυνατούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες διαβίωσής τους. Η συγκεκριμένη ομάδα του πληθυσμού αποτελεί **ομάδα υψηλής προτεραιότητας για την Περιφέρεια Κρήτης**, καθώς παρουσιάζει τον υψηλότερο βαθμό κινδύνου και την μεγαλύτερη ανάγκη υποστήριξης από τις υπηρεσίες της κοινωνικής διοίκησης σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.

Τα Μέτρα του Άξονα 1 διαρθρώνονται στις ακόλουθες δύο Προτεραιότητες Πολιτικών:

- Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά
- Πρόσβαση σε Επαρκείς Πόρους.

Πίνακας 1. Η Αρχιτεκτονική του Άξονα 1 της Στρατηγικής

Προτεραιότητα	Μέτρο
1.1: Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά	<ul style="list-style-type: none">☐ ΜΕΤΡΟ 1.1.1. - Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης☐ ΜΕΤΡΟ 1.1.2. - Πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας☐ ΜΕΤΡΟ 1.1.3. - Πρόσβαση σε στέγη☐ ΜΕΤΡΟ 1.1.4. - Πρόσβαση σε ενέργεια☐ ΜΕΤΡΟ 1.1.5. - Πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα☐ ΜΕΤΡΟ 1.1.6. - Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής
1.2: Πρόσβαση σε Επαρκείς Εισοδηματικούς Πόρους	<ul style="list-style-type: none">☐ ΜΕΤΡΟ 1.2.1. – Υποστήριξη της υλοποίησης εφαρμογής αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης☐ ΜΕΤΡΟ 1.2.2. - Πρόσβαση στο Διατροφικό Επίδομα Νεφροπαθών

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1.1: Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά

Η πρόσβαση σε βασικά αγαθά αποτελεί, εξαιτίας της συγκυρίας της οικονομικής κρίσης, κρίσιμη προτεραιότητα επιδιώκοντας την πρόληψη, άρση ή άμβλυση παραγόντων που αποτελούν εστίες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού, όπως η αδυναμία κάλυψης των βασικών αναγκών διαβίωσης⁶, η έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η αδυναμία πρόσβασης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η ενεργειακή φτώχεια και η έλλειψη κατάλληλης στέγασης.

Ως κύρια παρέμβαση της συγκεκριμένης Προτεραιότητας οριοθετείται η σταδιακή πρόσβαση των ατόμων που βιώνουν ακραία φτώχεια σε ένα ολοκληρωμένο **Πακέτο Βασικών Αγαθών** μέσω των ακόλουθων Μέτρων:

- ΜΕΤΡΟ 1.1.1. - Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης
- ΜΕΤΡΟ 1.1.2. - Πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας
- ΜΕΤΡΟ 1.1.3. - Πρόσβαση σε στέγη
- ΜΕΤΡΟ 1.1.4. - Πρόσβαση σε ενέργεια
- ΜΕΤΡΟ 1.1.5. - Πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα
- ΜΕΤΡΟ 1.1.6. - Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής.

ΜΕΤΡΟ 1.1.1. Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης

(α) Η Περιφέρεια Κρήτης έχει συγκροτήσει ως Επικεφαλής Οργάνωση Εταίρος την «*Κοινωνική Σύμπραξη Περιφέρειας Κρήτης*» για την αξιοποίηση των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «*Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής προς Απόρους*» (Ευρωπαϊκό Ταμείο Απόρων 2014 – 2020) με αντικείμενο:

- ⇒ τη χορήγηση τροφίμων (μακράς διάρκειας και φρέσκα καθώς και ειδικά τρόφιμα για βρέφη)
- ⇒ την κάλυψη βασικών υλικών στερήσεων (ρουχισμός για παιδιά και ενήλικες/κυρίως αστέγους – είδη καθαρισμού και προσωπικής υγιεινής, παιδικά είδη/βιβλία, παιχνίδια, βρεφικός εξοπλισμός κλπ)
- ⇒ την παροχή συνοδευτικών μέτρων⁷.

Η υλοποίηση του Προγράμματος θα γίνει σύμφωνα με τις ρήτρες του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τη συνδρομή της Εκκλησίας, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, λειτουργώντας συμπληρωματικά με την εφαρμογή του θεσμού του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος σε πανελλαδικό επίπεδο από το δεύτερο εξάμηνο του 2015.

Η *Κοινωνική Σύμπραξη Περιφέρειας Κρήτης* θα υιοθετήσει ως αρχικό πλαίσιο προσδιορισμού των ωφελουμένων το ευρύτερο πλαίσιο του **Εγγυημένου Κοινωνικού Εισοδήματος**, δίδοντας έμφαση στις ακόλουθες κατηγορίες:

⁶ Οι ακραίες μορφές υλικής στέρησης απειλούν την ίδια την επιβίωση του ατόμου σε κρίση, δυσχεραίνοντας τα άτομα να ξεφύγουν από τη φτώχεια και τον αποκλεισμό και να επωφεληθούν από μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και παροχής συμβουλών.

⁷ Ενδεικτικά συνοδευτικά μέτρα είναι τα εξής:

- ⇒ Υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης παιδιών σε ατομικό επίπεδο και σε επίπεδο οικογένειας (ή και σε μονήρη άτομα)
- ⇒ Διατροφικές συμβουλές (και συμβουλές υγιεινής διατροφής)
- ⇒ Συμβουλές διαχείρισης οικογενειακού προϋπολογισμού
- ⇒ Υπηρεσίες κοινωνικοποίησης παιδιών (πχ πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες κλπ)
- ⇒ Κοινωνικά φροντιστήρια που θα παρέχουν τόσο διδακτική υποστήριξη όσο και επαρκείς και κατάλληλους χώρους για μελέτη για τα παιδιά / ωφελούμενους
- ⇒ Υλοποίηση πολιτιστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων απασχόλησης για παιδιά ωφελούμενους (π.χ. θεατρικές παραστάσεις αλλά και θεατρικά εργαστήρια για παιδιά)
- ⇒ Εκδρομές (εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές)
- ⇒ Παροχή χώρων για παιχνίδι, συναντήσεις και εκδηλώσεις για παιδιά που δεν έχουν σχετική πρόσβαση.

- ⇒ φτωχά νοικοκυριά που διαβιούν σε καθεστώς φτώχειας, ή ακραίας φτώχειας ή κινδύνου φτώχειας
- ⇒ νοικοκυριά με παιδιά, και ιδιαιτέρως τα μονογονεϊκά και τρίτεκνα/πολύτεκνα νοικοκυριά, που πλήττονται περισσότερο από συνθήκες αποστέρησης
- ⇒ πολυμελείς οικογένειες
- ⇒ άστεγοι.

(β) Η Περιφέρεια Κρήτης υλοποιεί μέχρι τις 31.12.2015 στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης το Έργο «**Παροχή τροφίμων σε αστέγους και άτομα που διαβιούν σε συνθήκες στέγης, οι οποίες δεν εξασφαλίζουν δυνατότητα καθημερινής σίτισης και διατροφής**», που χρηματοδοτείται από τη «Δαπάνη Χορήγησης του Κοινωνικού Μεριίσματος».

(γ) Η Περιφέρεια Κρήτης υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την **επιδότηση σίτισης** (με τη μορφή ηλεκτρονικής κάρτας για την προμήθεια τροφίμων από καταστήματα) ατόμων και οικογενειών που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.

(δ) Η Περιφέρεια Κρήτης συντονίζει τις διαδικασίες εφαρμογής στα σχολεία της Κρήτης του Προγράμματος «**Δωρεάν διανομής φρούτων και λαχανικών στα Σχολεία**»⁸, που αξιοποιεί πόρους του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.

(ε) Η Περιφέρεια Κρήτης και οι Δήμοι **εξασφαλίζουν την συμπληρωματική πρόσβαση** ευπαθών ομάδων σε είδη πρώτης ανάγκης μέσω της λειτουργίας των **Κοινωνικών Παντοπωλείων**.

(στ) Η Περιφέρεια Κρήτης και οι Δήμοι **εξασφαλίζουν την συμπληρωματική κάλυψη** ευπαθών ομάδων μέσω της λειτουργίας των δομών του **Εθνικού Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης**⁹.

ΜΕΤΡΟ 1.1.2. Πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας

(α) Η Περιφέρεια Κρήτης ενισχύει τις διαδικασίες εφαρμογής από τους Δήμους της Κρήτης του Προγράμματος του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης «**Πρόγραμμα δωρεάν νοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανασφαλιστων και οικονομικά αδύναμων πολιτών**», καλύπτοντας ανασφάλιστα φτωχά άτομα που εντάσσονται στο **Ενιαίο Μητρώο Ανασφαλιστων και Οικονομικά Αδυνάτων** και λαμβάνουν «Ειδικό Βιβλιάριο Ανασφαλιστου». Σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις, στο Μητρώο εντάσσονται άτομα που διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα, είναι ανασφάλιστα και έχουν οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω των 6.000 ευρώ¹⁰, προσαυξανόμενο κατά 30% για τη σύζυγο και κατά 20% για κάθε ανήλικο ή προστατευόμενο παιδί, με την προϋπόθεση ότι δεν προέρχεται από επαγγελματική δραστηριότητα που παρέχει δυνατότητα ασφάλισης.

⁸ Στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος οι μαθητές εκπαιδεύονται στην υγιεινή διατροφή, ενώ οικογένειες με ανάγκες αποκτούν δωρεάν πρόσβαση σε βασικά είδη διατροφής.

⁹ Το Εθνικό Δίκτυο χρηματοδοτείται την περίοδο αυτή από πόρους του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 4 του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013)», καλύπτοντας τη λειτουργία των ακόλουθων δομών:

- Κοινωνικό Παντοπωλείο
- Ανοιχτό κέντρο ημερήσιας υποδοχής
- Δομή παροχής συσσιτίων
- Κοινωνικό Φαρμακείο
- Δημοτικός Λαχανόκηπος
- Τράπεζα Χρόνου
- Γραφείο Διαμεσολάβησης.

¹⁰ Έλεγχος εισοδηματικών πηγών δεν γίνεται στην περίπτωση ομάδων ειδικού καθεστώτος: παιδιά που διαβιούν σε ιδρύματα, αγωνιστές εθνικής αντίστασης, ενήλικες κρατούμενοι και ανήλικοι σε αναμορφωτήρια.

(β) Η Περιφέρεια Κρήτης και οι Δήμοι εξασφαλίζουν την πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας μέσω της λειτουργίας **Δημοτικών Ιατρείων και Ιατροκοινωνικών Κέντρων**, αξιοποιώντας παράλληλα μέσω των δομών της **7ης Υγειονομικής Περιφέρειας (ΔΥΠΕ Κρήτης)**:

- ❖ τα εθνικά μέτρα πρόσβασης των ανασφάλιστων στην παροχή υπηρεσιών υγείας (ιατρικές εξετάσεις και συνταγογράφηση) μέσω του **Πρωτοβάθμιου Εθνικού Δικτύου Υγείας**
- ❖ τα εθνικά μέτρα πρόσβασης των ανασφάλιστων στην παροχή φαρμακευτικής φροντίδας μέσω του **Προγράμματος δωρεάν Φαρμακευτικής Φροντίδας¹¹**
- ❖ τα εθνικά προγράμματα **δωρεάν εμβολιασμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού** (ανασφάλιστοι, άποροι και ηλικιωμένοι)
- ❖ τα εθνικά προγράμματα **πρόληψης**
- ❖ τα εθνικά μέτρα πρόσβασης των ανασφάλιστων στις δομές της **νοσοκομειακής περίθαλψης**.

ΜΕΤΡΟ 1.1.3. Πρόσβαση σε στέγη

(α) Η Περιφέρεια Κρήτης συντονίζει τις διαδικασίες εφαρμογής του Προγράμματος του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης «**Στέγαση και Επανένταξη**», που επιδιώκει την παροχή προσιτής και κατάλληλης στέγασης, παράλληλα με την ολική ή μερική κάλυψη λογαριασμών ΔΕΚΟ ή άλλων βιοτικών αναγκών, σε συνδυασμό με διαδικασίες εργασιακής επανένταξης και προώθησης των ωφελούμενων στην αγορά εργασίας. Από την υλοποίηση του Προγράμματος θα ωφεληθούν άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα στέγης και συγκεκριμένα:

- ❑ οικογένειες και άτομα που φιλοξενούνται σε Κοινωνικούς Ξενώνες Αστέγων ή Ξενώνες Ύπνου ή κάνουν χρήση των υπηρεσιών Ανοιχτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων
- ❑ οικογένειες και άτομα που έχουν καταγραφεί ως άστεγοι από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας
- ❑ γυναίκες που φιλοξενούνται σε Ξενώνες Γυναικών Θυμάτων βίας
- ❑ άτομα που φιλοξενούνται σε Δομές Παιδικής Προστασίας, έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και δεν σπουδάζουν.

(β) Η Περιφέρεια Κρήτης και οι Δήμοι εξασφαλίζουν την πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες προσωρινής φιλοξενίας μέσω της λειτουργίας **Κοινωνικών Ξενώνων Αστέγων, Ανοιχτών Κέντρων Ημέρας Αστέγων και Ξενώνων Γυναικών Θυμάτων βίας**.

(γ) Η Περιφέρεια Κρήτης υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την **επιδότηση ενοικίου** (αφορά νέες μισθώσεις ή ανανεώσεις υφιστάμενων μισθώσεων με νέους όρους) ατόμων και οικογενειών που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας (άρθρο 2 του Νόμου 4320/2015).

(δ) Η Περιφέρεια Κρήτης υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης στο πλαίσιο της νέας **Εθνικής Στρατηγικής για την πρόληψη και καταπολέμηση του κινδύνου της έλλειψης στέγης στην Ελλάδα**, ενώ θα εξετάσει τις δυνατότητες πιλοτικής εφαρμογής **ολοκληρωμένων προγραμμάτων κοινωνικής κατοικίας**.

ΜΕΤΡΟ 1.1.4. Πρόσβαση σε ενέργεια

¹¹ Το Υπουργείο Υγείας εφαρμόζει από τον Ιούλιο του 2014 το «**Πρόγραμμα δωρεάν Φαρμακευτικής Φροντίδας**» με βάση τις ρητρες της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 4238/2014 (όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 182 του Ν. 4270/2014). Σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις, στο Πρόγραμμα εντάσσονται οι ανασφάλιστοι Έλληνες πολίτες, οι νομίμως διαμένοντες στην ελληνική επικράτεια ομογενείς, οι υπήκοοι κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι υπήκοοι τρίτων χωρών, νόμιμα και μόνιμα διαμένοντες στην Ελλάδα, οι οποίοι στερούνται των προϋποθέσεων έκδοσης βιβλιαρίου ανασφάλιστου και δεν είναι ασφαλισμένοι σε κανένα δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και οι ασφαλισμένοι που έχουν απωλέσει την ασφαλιστική τους ικανότητα λόγω οφειλών στα οικεία Ασφαλιστικά Ταμεία, και τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειάς τους.

(α) Η Περιφέρεια Κρήτης υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για την καταπολέμηση της **ενεργειακής πενίας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού**, προωθώντας την πρόσβαση ευπαθών ομάδων:

- στο **Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο της ΔΕΗ**
- στο **Δίκτυο Προστασίας Ευάλωτων Καταναλωτών Ηλεκτρικής Ενέργειας**.

(β) Η Περιφέρεια Κρήτης υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τη **δωρεάν επανασύνδεση και παροχή ρεύματος** σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας (άρθρο 1 του Νόμου 4320/2015).

ΜΕΤΡΟ 1.1.5. Πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

Η Περιφέρεια Κρήτης προωθεί διαδικασίες πρόσβασης ευπαθών ομάδων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, συνάπτοντας σχετικό **Πρωτόκολλο Συνεργασίας** με ενδιαφερόμενους οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς, που θα εξασφαλίζει την υποστήριξη των δανειοληπτών τόσο ως προς τις οφειλές τους όσο και ως προς την επίλυση προβλημάτων (π.χ. ακατάσχετο λογαριασμού).

ΜΕΤΡΟ 1.1.6. Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής

Η Περιφέρεια Κρήτης θα προχωρήσει στην υλοποίηση ενός **ολοκληρωμένου Προγράμματος** με τίτλο «**Γνωρίζω την Κρήτη**», που θα απευθύνεται κατά προτεραιότητα στις ακόλουθες κατηγορίες:

- ανασφάλιστα άτομα με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης (όριο χορήγησης του βιβλιαρίου ανασφάλιστων)
- άτομα που διαμένουν σε Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας ή άλλα ιδρύματα Ν.Π.Δ.Δ ή Ν.Π.Ι.Δ. του προνοιακού τομέα
- μακροχρόνια ανέργους
- λήπτες προνοιακών επιδομάτων.

Το Πρόγραμμα θα επικεντρωθεί στην δωρεάν πρόσβαση προσώπων που δεν καλύπτονται από υφιστάμενα συναφή προγράμματα σε:

- επιλεγμένες πολιτιστικές δραστηριότητες
- οργανωμένες διακοπές εντός της Περιφέρειας.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1.2: Πρόσβαση σε Επαρκείς Εισοδηματικούς Πόρους

Η πρόσβαση των ευπαθών ομάδων σε επαρκείς εισοδηματικούς πόρους αποτελεί θεμελιώδη προτεραιότητα της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει για κάθε άτομο που εγκλωβίζεται σε συνθήκες ακραίας φτώχειας ένα πλέγμα μη ανταποδοτικών οικονομικών παροχών που θα συνδυάζονται με κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας και ενεργοποίησης. Όμως, υπό το πρίσμα των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων και χρηματοδοτικών της εργαλείων, **η Περιφέρεια Κρήτης δεν μπορεί να παρέμβει στο κρίσιμο πεδίο της εισοδηματικής ενίσχυσης των απόρων**, καθώς αυτό παραμένει ως **κρατική υπόθεση** στην αποκλειστική αρμοδιότητα της κεντρικής διοίκησης.

Παρά τους σχετικούς περιορισμούς του εξωτερικού περιβάλλοντος, η Περιφέρεια Κρήτης θα αξιοποιήσει το σύνολο των αρμοδιοτήτων της ως επιτελικού φορέα της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, προωθώντας πρωτοβουλίες και στο πεδίο της εισοδηματικής στήριξης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, μέσω των ακόλουθων Μέτρων:

- ΜΕΤΡΟ 1.2.1. – Υποστήριξη της υλοποίησης εφαρμογής αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης (Ν. 4320/15)**
- ΜΕΤΡΟ 1.2.2. - Πρόσβαση στο Διατροφικό Επίδομα Νεφροπαθών.**

ΜΕΤΡΟ 1.2.1. Υποστήριξη της υλοποίησης εφαρμογής αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης (Ν. 4320/15)

Η Περιφέρεια Κρήτης στο πλαίσιο υλοποίησης του Ν. 4320/15 αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την εφαρμογή του Στο πλαίσιο αυτό θα προωθήσει ρυθμίσεις που αφορούν :

- Δωρεάν επανασύνδεση κομμένων ηλεκτρικών παροχών κυρίας κατοικίας και παροχή δωρεάν ποσότητας ρεύματος
- Επίδομα ενοικίου για νέες μισθώσεις ή ανανεώσεις παλιών
- Επιδότηση σίτισης υπό μορφή ηλεκτρονικής κάρτας για την προμήθεια τροφίμων από καταστήματα

ΜΕΤΡΟ 1.2.2. Πρόσβαση στο Διατροφικό Επίδομα Νεφροπαθών

Η Περιφέρεια Κρήτης εξασφαλίζει την πρόσβαση των δικαιούχων στο Πρόγραμμα «**Διατροφικό Επίδομα Νεφροπαθών**» που χρηματοδοτείται από πόρους του Υπουργείου Εσωτερικών και χορηγεί μηνιαίο επίδομα σε όλους τους δικαιούχους ανεξάρτητα από την ασφαλιστική τους κατάσταση και το ύψος του ατομικού ή του οικογενειακού τους εισοδήματος:

- α) **Νεφροπαθείς που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας και υποβάλλονται σε διαδικασία αιμοκάθαρσης δια τεχνητού νεφρού ή περιτοναϊκής κάθαρσης**
- β) **Μεταμοσχευθέντες νεφροπαθείς και μεταμοσχευμένους καρδιάς, ήπατος, πνευμόνων και μυελού των οστών.**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 2. Πρόληψη και Καταπολέμηση του Αποκλεισμού των Παιδιών

Ο Άξονας 2 της Στρατηγικής εστιάζει στην προστασία των παιδιών από τις εξαιρετικά επικίνδυνες επιπτώσεις που έχει η φτώχεια στη σωματική, πνευματική και ψυχολογική τους ανάπτυξη και, συνεπώς, στη δυνατότητά τους να εξελιχθούν μελλοντικά σε υγιείς και αυτοδύναμους ενήλικες. Υπό αυτό το πρίσμα, τα παιδιά (0-17 ετών) που μεγαλώνουν σε συνθήκες φτώχειας βιώνοντας πολλαπλές στερήσεις και μειονεκτήματα αποτελούν **ομάδα υψηλής προτεραιότητας** για την Περιφέρεια Κρήτης.

Τα Μέτρα του Άξονα διαρθρώνονται στις ακόλουθες Προτεραιότητες:

- Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες
- Πρόσβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

Πίνακας 2. Η Αρχιτεκτονική του Άξονα 2 της Στρατηγικής

Προτεραιότητα	Μέτρο
2.1: Πρόσβαση σε Οικονομικά Προσιτές και Ποιοτικές Υπηρεσίες	<ul style="list-style-type: none">☐ ΜΕΤΡΟ 2.1.1 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής☐ ΜΕΤΡΟ 2.1.2 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής☐ ΜΕΤΡΟ 2.1.3 - Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας☐ ΜΕΤΡΟ 2.1.4 - Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας☐ ΜΕΤΡΟ 2.1.5 - Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης
2.2: Πρόσβαση στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση	<ul style="list-style-type: none">☐ ΜΕΤΡΟ 2.2.1 - Εκπαιδευτική Ένταξη παιδιών Ρομά☐ ΜΕΤΡΟ 2.2.2 - Πρόληψη της σχολικής διαρροής

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2.1: Πρόσβαση σε Οικονομικά Προσιτές και Ποιοτικές Υπηρεσίες

Η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες αποτελεί βασική προτεραιότητα της Στρατηγικής, επιδιώκοντας την πρόληψη, άρση ή άμβλυση παραγόντων που αποτελούν εστίες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού κατά την παιδική ηλικία. Ως κύρια παρέμβαση επιλέγεται η πρόσβαση των παιδιών σε ένα ολοκληρωμένο **Πακέτο Βασικών Υπηρεσιών**, που περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέτρα:

- ΜΕΤΡΟ 2.1.1 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής
- ΜΕΤΡΟ 2.1.2 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής
- ΜΕΤΡΟ 2.1.3 - Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας
- ΜΕΤΡΟ 2.1.4 - Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας
- ΜΕΤΡΟ 2.1.5 - Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης.

ΜΕΤΡΟ 2.1.1. Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής

Οι υπηρεσίες προσχολικής αγωγής διαδραματίζουν ένα εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών και των οικογενειών τους, καθώς:

- αφενός ενδυναμώνουν τις προοπτικές κοινωνικοποίησης και ανάπτυξης των παιδιών

- ❑ αφετέρου εξασφαλίζουν την επίβλεψη και φροντίδα των παιδιών τις ώρες που οι γονείς εργάζονται (ή αναζητούν εργασία) και απουσιάζουν από το σπίτι, ώστε να συνδυάζουν αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις επαγγελματικού και οικογενειακού βίου.

Τα πεδία παρέμβασης της Περιφέρειας Κρήτης περιλαμβάνουν:

- ❑ Ενίσχυση και ανάπτυξη του **Δικτύου δομών προσχολικής αγωγής** (Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί) στην Περιφέρεια Κρήτης
- ❑ Εξασφάλιση της **δωρεάν πρόσβασης ευπαθών ομάδων** στις υπηρεσίες προσχολικής αγωγής
- ❑ Ενημέρωση και υποστήριξη **των γονέων** στο ρόλο τους ως κύριοι εκπαιδευτές των παιδιών τους κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων.

ΜΕΤΡΟ 2.1.2. Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής

Οι υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας προσφέρουν στα παιδιά την ευκαιρία για συμμετοχή σε διαδικασίες (αθλητικές, πολιτιστικές, μαθησιακές κλπ.) που προάγουν την πνευματική και ψυχολογική τους ανάπτυξη μέσω ισχυρών ερεθισμάτων και ενισχύουν την ομαλή τους κοινωνικοποίηση μέσω της ομαδικής δραστηριότητας. Από την άλλη πλευρά, οι υπηρεσίες αναψυχής είναι κρίσιμες για την ψυχολογική ανάταση των παιδιών και ιδίως όσων αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα λόγω φτώχειας.

Τα πεδία παρέμβασης της Περιφέρειας Κρήτης περιλαμβάνουν:

- ⇒ Ενίσχυση και ανάπτυξη του **Δικτύου δομών δημιουργικής απασχόλησης** (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με αναπηρία)
- ⇒ Εξασφάλιση της **δωρεάν πρόσβασης** ευπαθών ομάδων στις υπηρεσίες **δημιουργικής απασχόλησης**
- ⇒ Ανάπτυξη των προγραμμάτων **παιδικών εξοχών / κατασκηνώσεων**
- ⇒ Ενίσχυση και ανάπτυξη του **Δικτύου παιδικών χαρών**.

ΜΕΤΡΟ 2.1.3. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας

Το Μέτρο περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης παιδιών, εφήβων και των οικογενειών τους στους ακόλουθους τομείς:

- Ψυχοκοινωνική στήριξη και έγκαιρη παρέμβαση για πρόληψη κρίσεων
- Συμβουλευτική γονέων
- Υποστήριξη γονέων για τη φροντίδα βρεφών ή παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας (π.χ. θηλασμός, υγιεινή και διατροφή, έγκαιρος εντοπισμός μαθησιακών προβλημάτων)
- Έγκαιρος εντοπισμός προβλημάτων και διασύνδεση οικογενειών με τις αντίστοιχες υπηρεσίες υγείας & πρόνοιας που μπορούν να τους παρέχουν εντατική ή εξειδικευμένη υποστήριξη.

ΜΕΤΡΟ 2.1.4. Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας

Τα πεδία παρέμβασης της Περιφέρειας Κρήτης περιλαμβάνουν:

- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες πρόσβασης στους θεσμούς **υιοθεσίας** και **αναδοχής, ιδίως για τα παιδιά χωρίς γονική μέριμνα που διαβιούν σε δομές κλειστής φροντίδας**
- ⇒ Ενισχύονται οι υπηρεσίες πρόσβασης στους θεσμούς **διακρατικής υιοθεσίας**
- ⇒ Εξετάζεται η δυνατότητα δημιουργίας τεσσάρων **Περιφερειακών Κοινωνικών Πολύκεντρων** (ένα σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα) που θα παρέχουν ενδεικτικά υπηρεσίες συμβουλευτικής, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και φροντίδας σε οικογένειες με παιδιά που αντιμετωπίζουν έκτακτη κοινωνική ανάγκη, παρεμβαίνοντας άμεσα σε καταστάσεις κρίσης, ώστε να προληφθούν φαινόμενα αδικαιολόγητης παραπομπής παιδιών σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας.

ΜΕΤΡΟ 2.1.5. Πρώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης

Η Περιφέρεια Κρήτης θα ενισχύσει τις διαδικασίες **αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης των παιδιών που διαβιούν:**

α) Στα Παραρτήματα του **Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Κρήτης:**

- ⇒ Παράρτημα Προστασίας Παιδιών και Νέων Χανίων
- ⇒ Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία Ηρακλείου (κτίριο Ηρακλείου και κτίριο Πόμπιας)
- ⇒ Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Ηρακλείου
- ⇒ Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Λασιθίου.

β) Σε άλλες **δημόσιες και ιδιωτικές δομές κλειστής φροντίδας παιδιών.**

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2.2: Πρόσβαση στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση

Η πρόσβαση ή παραμονή των παιδιών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας στην υποχρεωτική εκπαίδευση αποτελεί βασική προτεραιότητα της Στρατηγικής, επιδιώκοντας την πρόληψη, άρση ή άμβλυση παραγόντων που αποτελούν εστίες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού κατά την παιδική ηλικία. Όμως, υπό το πρίσμα των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων και χρηματοδοτικών της εργαλείων, η Περιφέρεια Κρήτης δεν μπορεί να παρέμβει αυτοτελώς στο κρίσιμο πεδίο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, καθώς αυτό παραμένει ως **κρατική υπόθεση** στην αποκλειστική αρμοδιότητα της κεντρικής διοίκησης.

Παρά τους σχετικούς περιορισμούς του εξωτερικού περιβάλλοντος, η Περιφέρεια Κρήτης θα αξιοποιήσει το σύνολο των αρμοδιοτήτων της ως επιτελικός φορέας της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, προωθώντας πρωτοβουλίες και στο πεδίο της πρόσβασης / παραμονής των παιδιών στις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης με τα ακόλουθα Μέτρα:

- ❑ **ΜΕΤΡΟ 2.2.1 - Εκπαιδευτική Ένταξη παιδιών Ρομά**
- ❑ **ΜΕΤΡΟ 2.2.2 - Πρόληψη της σχολικής διαρροής.**

ΜΕΤΡΟ 2.2.1. Πρώθηση της εκπαιδευτικής ένταξης παιδιών Ρομά

Η Περιφέρεια Κρήτης θα ενισχύσει τις διαδικασίες ένταξης παιδιών Ρομά στις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης μέσω του **Ολοκληρωμένου Προγράμματος Κοινωνικής Ένταξης Ρομά**¹².

ΜΕΤΡΟ 2.2.2. Πρόληψη της σχολικής διαρροής

Η Περιφέρεια Κρήτης και οι Δήμοι θα ενισχύσουν τις διαδικασίες πρόληψης της σχολικής διαρροής μέσω της ανάπτυξης του **Δικτύου Κοινωνικών Φροντιστηρίων** (ενισχυτική διδασκαλία σε μαθήματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης / εκμάθηση ξένων γλωσσών) **και άλλων καινοτομικών πρωτοβουλιών (πρόσβαση σε νηπιαγωγεία)**. Παράλληλα, θα αξιοποιηθούν με συστηματικό τρόπο οι παρεμβάσεις των Μέτρων 2.1.1, 2.1.2 και 2.1.3, δημιουργώντας ένα ισχυρό πλέγμα κινήτρων πρόσβασης κάθε νηπίου και παιδιού που διαμένει στην Κρήτη σε προγράμματα υψηλής κοινωνικής επένδυσης (Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί / Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με αναπηρία), τα οποία βελτιώνουν παράλληλα τις εργασιακές προοπτικές των γονέων τους.

¹² Το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Κοινωνικής Ένταξης Ρομά εκπονείται την περίοδο αυτή από την Περιφέρεια Κρήτης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αρχές του Πλαισίου της Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά.

Τέλος η Περιφέρεια Κρήτης θα προωθήσει σχετικές δράσεις που υποστηρίζουν την φοίτηση μαθητών με αναπηρίες σε συμβατικές τάξεις της εκπαίδευσης με στόχο την πρόληψη της σχολικής διαρροής μαθητών με αναπηρίες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 3. Προώθηση της Ενεργητικής Ένταξης

Ο Άξονας 3 της Στρατηγικής επικεντρώνεται στην προώθηση της ενεργητικής ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, που συνδυάζει την προώθηση στην απασχόληση και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες. Υποκείμενα των παρεμβάσεων του Άξονα είναι άτομα και οικογένειες σε κατάσταση φτώχειας, που:

- ⇒ είτε έχουν ήδη ενταχθεί σε προγράμματα κάλυψης του Άξονα 1
- ⇒ είτε εντάσσονται για πρώτη φορά σε προγράμματα κάλυψης του Άξονα 3, καθώς δεν αντιμετωπίζουν καταστάσεις ακραίας φτώχειας.

Τα Μέτρα του Άξονα διαρθρώνονται στις ακόλουθες Προτεραιότητες:

- Πρόσβαση των ανέργων σε υπηρεσίες ενεργοποίησης για την ένταξη στην αγορά εργασίας
- Πρόσβαση ανέργων με σωρευτικά χαρακτηριστικά αποκλεισμού και άλλων ομάδων σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες.

Πίνακας 3. Η Αρχιτεκτονική του Άξονα 3 της Στρατηγικής

Προτεραιότητα	Μέτρο
3.1: Ενεργοποίηση των ανέργων	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ΜΕΤΡΟ 3.1.1. Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης ☐ ΜΕΤΡΟ 3.1.2. Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε δράσεις Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
3.2: Πρόσβαση ανέργων με σωρευτικά χαρακτηριστικά αποκλεισμού και άλλων ομάδων σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ΜΕΤΡΟ 3.2.1 - Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας ☐ ΜΕΤΡΟ 3.2.2 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας και νοσηλείας ☐ ΜΕΤΡΟ 3.2.3 - Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας ☐ ΜΕΤΡΟ 3.2.4 - Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης ☐ ΜΕΤΡΟ 3.2.5 – Προώθηση της ενεργού γήρανσης ☐ ΜΕΤΡΟ 3.2.6 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης της φερεγγυότητας των φτωχών νοικοκυριών

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3.1: Ενεργοποίηση των ανέργων

Η ενεργοποίηση των ανέργων επιβάλλεται από την ανάγκη ενσωμάτωσής τους στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό και ανάκτησης της προσωπικής τους αυτοδυναμίας. Στηρίζεται σε ένα πλαίσιο αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, σύμφωνα με το οποίο οι ενδιαφερόμενοι θεμελιώνουν δικαιώματα λήψης δημόσιων κοινωνικών παροχών/υπηρεσιών, αλλά παράλληλα αναπτύσσουν σταδιακά προσωπικές

δράσεις αυτοτελούς κάλυψης των αναγκών τους για να περιορίσουν τους κινδύνους *εξάρτησης* από το Κράτος.

ΜΕΤΡΟ 3.1.1. Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης

Η Περιφέρεια Κρήτης θα ενισχύσει τις διαδικασίες προώθησης στην απασχόληση των ευάλωτων ανέργων, εξασφαλίζοντας την πρόσβαση τους σε:

- ❑ Τοπικά Προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης και κατάρτισης
- ❑ Προγράμματα επιχορήγησης Νέων Θέσεων Εργασίας
- ❑ Προγράμματα πρακτικής άσκησης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας
- ❑ Προγράμματα Κοινωνικού Εργασίας
- ❑ Προγράμματα για τη δημιουργία Νέων Επιχειρήσεων.

ΜΕΤΡΟ 3.1.2. Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε δράσεις Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Η Περιφέρεια Κρήτης θα ενισχύσει τις διαδικασίες προώθησης της απασχόλησης των ευάλωτων ανέργων μέσω της ίδρυσης ή συμμετοχής σε φορείς κοινωνικής επιχειρηματικότητας μέσω της λειτουργίας του **Περιφερειακού Μηχανισμού Υποστήριξης Κρήτης**¹³, ο οποίος θα συγκροτηθεί από τοπικούς και περιφερειακούς παράγοντες και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών.

Ο Περιφερειακός Μηχανισμός Υποστήριξης Κρήτης θα λειτουργήσει για αρχική περίοδο δύο ετών ως Αναπτυξιακή Σύμπραξη βάσει του άρθρου 18 του Ν. 4019/2011, αποτελώντας το κύριο εργαλείο ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας, προώθησης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και υποστήριξης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) στην κατεύθυνση της ένταξης ατόμων ευπαθών ομάδων πληθυσμού μέσω της προώθησής τους στην απασχόληση.

Με την ολοκλήρωση της αρχικής λειτουργίας του Περιφερειακού Μηχανισμού, η Περιφέρεια Κρήτης θα αναλάβει πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας με δράσεις που έχουν υποστηριχθεί ή παρουσιάζουν υψηλή συνάφεια με τις παρεμβάσεις του Μηχανισμού, όπως :

- η ενίσχυση **δικτύων κοινωνικής καινοτομίας**
- η λειτουργία **Θερμοκοιτίδων**
- η **συγκρότηση δικτύων** μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και φορέων κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- η **ευαισθητοποίηση** της κοινής γνώμης για τα οφέλη που προκύπτουν από την άσκηση κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3.2: Πρόσβαση των ευπαθών ομάδων σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες

Η συγκεκριμένη Προτεραιότητα περιλαμβάνει παρεμβάσεις με στόχο την πρόληψη, άρση ή άμβλυση παραγόντων που αποτελούν υψηλές εστίες κινδύνου κοινωνικού αποκλεισμού, καλύπτοντας τόσο

¹³ Σχετική πρόταση κατατέθηκε τον Δεκέμβριο του 2014 στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας στο πλαίσιο της πρόσκλησης «**Λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας**» της Δράσης 1 «**Ενίσχυση σχεδίων δράσης στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Σχεδιασμός και υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και συμβουλευτικής σε θέμα οργάνωσης και διοίκησης κοινωνικής οικονομίας. Υποστήριξη της δημιουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων**», της Κατηγορίας Παρέμβασης 2 «**Ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας για την απασχόληση ευάλωτων ομάδων**» του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 4: «**Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών**», του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013**».

ανέργους με σωρευτικά χαρακτηριστικά αποκλεισμού, όσο και άλλες ομάδες, μέσω των ακόλουθων Μέτρων:

- ΜΕΤΡΟ 3.2.1 - Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας
- ΜΕΤΡΟ 3.2.2 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας και νοσηλείας
- ΜΕΤΡΟ 3.2.3 - Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας
- ΜΕΤΡΟ 3.2.4 - Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης
- ΜΕΤΡΟ 3.2.5 - Προώθηση της ενεργού γήρανσης
- ΜΕΤΡΟ 3.2.6 - Πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης της φερεγγυότητας των φτωχών νοικοκυριών.

ΜΕΤΡΟ 3.2.1. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας

Το Μέτρο περιλαμβάνει την ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης ενηλίκων στους ακόλουθους τομείς:

- Ψυχοκοινωνική στήριξη και έγκαιρη παρέμβαση για πρόληψη κρίσεων
- Συμβουλευτική και Φροντίδα
- Έγκαιρος εντοπισμός προβλημάτων και διασύνδεση με τις αντίστοιχες υπηρεσίες υγείας & πρόνοιας που μπορούν να παρέχουν εντατική ή εξειδικευμένη υποστήριξη.

ΜΕΤΡΟ 3.2.2. Πρόσβαση σε υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας και νοσηλείας

(α) Το Μέτρο αφορά κατ' αρχήν την πρόσβαση των ηλικιωμένων και αναπήρων στις υπηρεσίες του **τυπικού συστήματος κατ' οίκον¹⁴ κοινωνικής φροντίδας** (θεσπίσθηκε με το άρθρο 127 του Ν. 4199/2013), που περιλαμβάνει υπηρεσίες «**κατ' οίκον κοινωνικής φροντίδας**» και υπηρεσίες «**κατ' οίκον νοσηλείας**» με σκοπό τη νοσηλεία και ανάρρωση του ασθενούς στο δικό του χώρο.

(β) Το Μέτρο αφορά επίσης την πρόσβαση των ηλικιωμένων και αναπήρων στις υπηρεσίες του **άτυπου συστήματος κατ' οίκον κοινωνικής φροντίδας¹⁵**.

(γ) Το Μέτρο αφορά, τέλος, την πρόσβαση των ατόμων με σύνθετα προβλήματα εξάρτησης σε **υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας**.

ΜΕΤΡΟ 3.2.3. Πρόληψη της παραπομπής σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας

¹⁴ Οι «**τυπικές**» πολιτικές κατ' οίκον φροντίδας οριοθετούνται ως ένα πλέγμα οργανωμένων δραστηριοτήτων δημόσιων φορέων, ιδιωτικών (κερδοσκοπικών και μη) οργανισμών, εθελοντικών φορέων και θρησκευτικών οργανώσεων, οι οποίες ρυθμίζονται από το κράτος και επιδιώκουν την άμεση ή μακροπρόθεσμη¹⁴ διατήρηση, βελτίωση ή αποκατάσταση της ικανότητας των ατόμων να ανταποκρίνονται στις ανάγκες διαβίωσης και κοινωνικής συμμετοχής, **παραμένοντας στο οικογενειακό τους περιβάλλον**.

¹⁵ Παράλληλα, με τις «**τυπικές**» πολιτικές κατ' οίκον φροντίδας, εντοπίζονται στην Ελλάδα και **πρακτικές άτυπων δικτύων φροντίδας** (μη αμειβόμενοι οικογενειακοί φροντιστές), που παρέχουν υπηρεσίες σε εξαρτώμενα πρόσωπα.

Τα πεδία παρέμβασης της Περιφέρειας Κρήτης περιλαμβάνουν:

- ❑ Ενίσχυση και ανάπτυξη των υποδομών και των προγραμμάτων των **δημόσιων και ιδιωτικών δομών που παρέχουν υπηρεσίες στο πεδίο της ανοικτής φροντίδας ενηλίκων**
- ❑ Δημιουργία (υπό εξέταση) τεσσάρων **Περιφερειακών Κοινωνικών Πολύκέντρων**¹⁶ (ένα σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα) που θα παρέχουν ιδίως υπηρεσίες συμβουλευτικής, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και φροντίδας σε ενήλικα άτομα και παρεμβαίνουν άμεσα σε καταστάσεις κρίσης, ώστε να προληφθούν φαινόμενα είτε άμεσης διακινδύνευσης¹⁷ είτε αδικαιολόγητης παραπομπής σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας, είτε μη άσκησης δικαιωμάτων λήψης κοινωνικών παροχών και υπηρεσιών.

ΜΕΤΡΟ 3.2.4. Πρώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης

Τα πεδία παρέμβασης της Περιφέρειας Κρήτης περιλαμβάνουν:

- (α) Ενίσχυση των διαδικασιών **αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης ενηλίκων** που διαβιούν στα Παραρτήματα του **Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Κρήτης**:
- (β) Ενίσχυση και ανάπτυξη των υποδομών και των προγραμμάτων των Θεραπευτηρίων Χρονίων Παθήσεων Χανίων και Λασιθίου, του Κέντρου Αποκατάστασης ΑΜΕΑ Κρήτης (Χανιά) και άλλων ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών δομών κλειστής φροντίδας
- (γ) Ενίσχυση και ανάπτυξη των προγραμμάτων **αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης ενηλίκων ψυχικά ασθενών**
- (δ) Ανάπτυξη του δικτύου των **Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑμεΑ**.

ΜΕΤΡΟ 3.2.5. Πρώθηση της ενεργού γήρανσης

Τα πεδία παρέμβασης της Περιφέρειας Κρήτης στο πεδίο της ενεργού γήρανσης¹⁸ περιλαμβάνουν:

- ❖ Σχεδιασμός και υλοποίηση πρωτοβουλιών πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης με στόχο την αλλαγή των αντιλήψεων και στερεοτύπων απέναντι στην γήρανση γενικά και στο μεγαλύτερο σε ηλικία εργατικό δυναμικό
- ❖ Προσαρμογή των εργαζομένων στο καθεστώς συνταξιοδότησης (σε επίπεδο επιχειρήσεων ή οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων)
- ❖ Πρόσβαση των ηλικιωμένων σε κατάλληλη περίθαλψη υψηλού επιπέδου, μακροχρόνια φροντίδα και κοινωνικές υπηρεσίες
- ❖ Δημιουργία μηχανισμού περιφερειακής δικτύωσης επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας με οργανώσεις του εθελοντικού τομέα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων
- ❖ Πρόσβαση των ηλικιωμένων σε τεχνικές ενεργητικής συμμετοχής στην κοινωνική και οικογενειακή ζωή, μεταξύ άλλων μέσω του εθελοντισμού, της διά βίου μάθησης, της πολιτισμικής έκφρασης και του αθλητισμού
- ❖ Πρώθηση της συστηματικής έρευνας για τα προβλήματα και τις ευκαιρίες που συνδέονται με την γήρανση του πληθυσμού.

¹⁶ Η λειτουργία των Κέντρων θα καλύψει και τις ανάγκες του Μέτρου 2.1.4 της Προτεραιότητας 2.1.

¹⁷ Την περίοδο 2000-2013 καταγράφηκαν στην Κρήτη **650 αυτοκτονίες**, με τον μεγαλύτερο αριθμό να σημειώνεται το 2000 (61 άτομα).

¹⁸ Η ενεργός γήρανση προσεγγίζεται από την **Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας** ως μία **συστηματική διεργασία για τη βελτιστοποίηση των δυνατοτήτων υγείας, της συμμετοχής και της ασφάλειας**, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των ανθρώπων κατά τη γήρανση. Η ενεργός γήρανση επιτρέπει στα άτομα να υλοποιούν τις δυνατότητές τους για σωματική, κοινωνική και πνευματική ευεξία καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους και να συμμετέχουν στην κοινωνία, παρέχοντάς τους ταυτόχρονα κατάλληλη προστασία, ασφάλεια και φροντίδα όταν την χρειάζονται..

ΜΕΤΡΟ 3.2.6. Πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης της φερεγγυότητας των φτωχών νοικοκυριών

Το Μέτρο αφορά την ανάπτυξη ενός περιφερειακού **Δικτύου υπηρεσιών πρόληψης και καταπολέμησης των κοινωνικών επιπτώσεων της υπερχρέωσης**, που επιδιώκει τους ακόλουθους στόχους:

- ⇒ **ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και επιμόρφωση** των ωφελούμενων σε θέματα ορθολογικής διαχείρισης χρημάτων και συνετής καταναλωτικής συμπεριφοράς
- ⇒ **καθοδήγηση** των νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες διαχείρισης του προϋπολογισμού τους και κινδυνεύουν άμεσα με υπερχρέωση
- ⇒ **υποστήριξη** των νοικοκυριών που βρίσκονται σε οριστική αδυναμία αποπληρωμής των χρεών τους¹⁹.

¹⁹ Στο πεδίο της αντιμετώπισης της υπερχρέωσης, επιδιώκεται η υποστήριξη των ωφελούμενων για την αποτελεσματική διαχείριση των πολλαπλών (ψυχολογικών, οικονομικών, κοινωνικών) συνεπειών της υπερχρέωσης και για την αποκατάσταση της οικονομικής υγείας του νοικοκυριού τους. Η υποστήριξη εστιάζει στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής χρέους, γνωστή και ως «διαμεσολάβηση χρέους» ή «διαχείριση χρέους».

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ 4. Ενίσχυση της Διακυβέρνησης της Περιφερειακής Στρατηγικής

Ο Άξονας 4 περιέχει παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση του συστήματος διακυβέρνησης και στην διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της Στρατηγικής, μέσω των ακόλουθων Μέτρων:

- METPO 4.1.1 - Ανάπτυξη του Κοινωνικού Πλουραλισμού**
- METPO 4.1.2 - Ανάπτυξη της Κοινωνικής Καινοτομίας**
- METPO 4.1.3 - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης**
- METPO 4.1.4 - Ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων της Στρατηγικής**
- METPO 4.1.5 - Ανάπτυξη της στοχευμένης έρευνας**
- METPO 4.1.6 - Εξωτερική Αξιολόγηση της Στρατηγικής**
- METPO 4.1.7 - Διάχυση της Στρατηγικής.**

METPO 4.1.1. Ανάπτυξη του Κοινωνικού Πλουραλισμού

Το Μέτρο αφορά την ανάπτυξη του **Κοινωνικού Πλουραλισμού** στην **Περιφέρεια Κρήτης** μέσω ειδικών δράσεων υποστήριξης των **εθελοντικών οργανώσεων, των συλλόγων αυτοβοήθειας και των Μ.Κ.Ο. που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της προστασίας ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.**

Η συμβολή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην χορήγηση υπηρεσιών και παροχών σε είδος είναι ιδιαίτερα σημαντική. Εξίσου, όμως, κρίσιμος είναι και ο ρόλος τους στην διεκδίκηση των δικαιωμάτων των ευπαθών ομάδων (*συλλογική συνηγορία*) και στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού.

Προτεραιότητα της Στρατηγικής της Περιφέρειας Κρήτης είναι η ενίσχυση των εθελοντικών οργανώσεων, των συλλόγων αυτοβοήθειας, των Μ.Κ.Ο. και των Δικτύων Κοινωνικής Αλληλεγγύης μέσω ειδικών παρεμβάσεων που θα εξασφαλίσουν:

- την βελτίωση της ικανότητάς τους για ανάπτυξη επιχειρησιακής δράσης
- την ανάπτυξη συστημικής δικτύωσης με τους δημόσιους φορείς σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- την ενίσχυση της συλλογικής τους εκπροσώπησης στο δημόσιο διάλογο για την ανάπτυξη της Περιφερειακής Στρατηγικής μέσω διαδικασιών συμμετοχικού χαρακτήρα (π.χ. ανοικτά φόρουμ διαβούλευσης, περιφερειακές ημερίδες για την κοινωνική ένταξη, κλπ.)

METPO 4.1.2. Ανάπτυξη της Κοινωνικής Καινοτομίας

Η αξιοποίηση της **κοινωνικής καινοτομίας**, δηλαδή της κινητοποίησης όλων των συντελεστών (δημοσίων, ιδιωτικών, φορέων του τρίτου τομέα) για την εφαρμογή νέων αποτελεσματικότερων τρόπων διαχείρισης των κοινωνικών αναγκών, αποτελεί βασική επιχειρησιακή προτεραιότητα της Στρατηγικής της Περιφέρειας Κρήτης. Η ανάπτυξη κοινωνικά καινοτομικών δράσεων παρουσιάζει αυξημένο ενδιαφέρον στα πεδία των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και των υπηρεσιών υποστήριξης της ενεργοποίησης ανέργων. Υπό αυτό το πρίσμα, το Μέτρο περιλαμβάνει:

- την ενίσχυση **κοινωνικά καινοτομικών δράσεων** της Περιφέρειας Κρήτης, που θα εξειδικευθούν από τις Διευθύνσεις **Κοινωνικής Μέριμνας και Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης και Εμπορίου**

- την ανάπτυξη **Τοπικών Δικτύων Κοινωνικής Καινοτομίας** μεταξύ δημόσιων και μη δημόσιων φορέων με στόχο την βελτίωση της προσβασιμότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών ενεργοποίησης ευάλωτων ανέργων και κοινωνικής φροντίδας ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Η ανάπτυξη των **Τοπικών Δικτύων** θα προωθηθεί μέσω κυρίως της δραστηριοποίησης τοπικών θυλάκων **κοινωνικού πειραματισμού** (με την τεχνική των δικτύων που θα σχεδιάζουν και θα εφαρμόζουν πιλοτικά καινοτομικές λύσεις για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων υψηλής προτεραιότητας, όπως η **ενίσχυση των φτωχών εργαζομένων**, η **πρόληψη της υπερχρέωσης** και η **ανάπτυξη βιώσιμων εθελοντικών δικτύων**).

ΜΕΤΡΟ 4.1.3. Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης

Το Μέτρο αφορά την ανάπτυξη του **Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης** με στόχο την παρακολούθηση των παρεμβάσεων σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο, την ανάδειξη τοπικών αναγκών και προκλήσεων, την αποτύπωση των χωρικών διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την καταγραφή και παρακολούθηση στατιστικών στοιχείων κοινωνικών φαινομένων και την τροφοδότηση του Εθνικού Συντονιστικού Μηχανισμού (στο επίπεδο του αρμόδιου Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης) με κρίσιμα δεδομένα της Στρατηγικής της Περιφέρειας Κρήτης.

ΜΕΤΡΟ 4.1.4. Ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων της Στρατηγικής

Η ενίσχυση της διοικητικής και ηγετικής ικανότητας των στελεχών των **δημόσιων οργανισμών χωρικής αρμοδιότητας** σε θέματα σχεδιασμού, εφαρμογής και παρακολούθηση πολιτικών ένταξης, καθώς και σε ειδικά πεδία προτεραιότητας (δικτύωση, εταιρικότητα, κοινωνική καινοτομία κ.λπ.) θα αποτελέσει βασικό μηχανισμό αξιοπιστίας και αποτελεσματικότητας της Στρατηγικής της Περιφέρειας Κρήτης.

Υπό το πρίσμα αυτό, το Μέτρο αφορά την **αναβάθμιση των προσόντων / δεξιοτήτων των στελεχών που δραστηριοποιούνται στην ανάπτυξη της Στρατηγικής και απασχολούνται:**

- στην **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης**
- στην **Περιφέρεια Κρήτης**
- στους **Δήμους της Περιφέρειας Κρήτης**
- στο **Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Κρήτης**
- σε **άλλους φορείς δημοσίου δικαίου**, οι οποίοι είτε λειτουργούν μόνο στην Κρήτη, είτε αποτελούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες οργανισμών εθνικής εμβέλειας.

ΜΕΤΡΟ 4.1.5. Ανάπτυξη της στοχευμένης έρευνας

Το Μέτρο προσανατολίζεται στη σταδιακή ανάπτυξη ενός **οικοσυστήματος προώθησης της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης**, που θα αποτελέσει κύριο εργαλείο τεκμηρίωσης της Στρατηγικής της Περιφέρειας Κρήτης και ανατροφοδότησής της με κρίσιμα εμπειρικά και επιχειρησιακά δεδομένα. Παρά την ενεργοποίηση των δημόσιων φορέων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας (**Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πολυτεχνείο Κρήτης, ΤΕΙ Κρήτης**) και την παραγωγή αξιόλογου ερευνητικού έργου στο αντικείμενο της κοινωνικής ένταξης, παραμένει ένα σημαντικό κενό συστηματικής αξιοποίησης της από τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς στην Περιφέρεια Κρήτης το οποίο περιορίζει σημαντικά την συσσώρευση τεχνογνωσίας σε ένα ούτως ή άλλως «*περιθωριακό πεδίο*» έρευνας του ευρύτερου πεδίου της κοινωνικής προστασίας (σε σχέση για παράδειγμα με τα πεδία της κοινωνικής ασφάλισης, της υγείας και της απασχόλησης). Για την κάλυψη του κενού αυτού, το Μέτρο αφορά την προώθηση δράσεων που θα επιτρέψουν την ενδυνάμωση της έρευνας και την ανάπτυξη της καινοτομίας στο πεδίο των πολιτικών ένταξης, με απώτερο στόχο την συστηματική αξιοποίηση **του ερευνητικού ιστού της Περιφέρειας Κρήτης** για τον εμπλουτισμό της Στρατηγικής.

ΜΕΤΡΟ 4.1.6. Εξωτερική Αξιολόγηση της Στρατηγικής

Το Μέτρο προσανατολίζεται στην ανάπτυξη και εφαρμογή ενός συστήματος εξωτερικής αξιολόγησης της Στρατηγικής. Το σύστημα θα αποτυπώνει όλες τις παραμέτρους που επιτρέπουν την αντικειμενική τεκμηρίωση δεδομένων ως προς τους ακόλουθους άξονες:

- ❑ παρακολούθηση των δράσεων της Στρατηγικής
- ❑ αξιολόγηση της συνολικής επίδρασης της λειτουργίας και των δράσεων της Στρατηγικής με την εφαρμογή δεικτών αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και επιπτώσεων, που συνδέονται άμεσα με οριζόντιους δείκτες πολιτικής στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης.

ΜΕΤΡΟ 4.1.7. Η διάχυση της Στρατηγικής

Το Μέτρο εξυπηρετεί «οριζόντια» την προώθηση του Οράματος της Περιφέρειας Κρήτης, καθώς εξασφαλίζει την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών για τους στόχους και το περιεχόμενο της Στρατηγικής, αποβλέποντας αφενός στην κατανόηση των νέων δράσεων από τις άμεσα ενδιαφερόμενες ομάδες του πληθυσμού και αφετέρου στην ενημέρωση των συντελεστών της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας των πολιτών για την άμβλυση των προκαταλήψεων και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

⇒

Δ. Το Οργανωτικό Πλαίσιο της Στρατηγικής

Η Περιφέρεια Κρήτης αναλαμβάνει την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Στρατηγικής, μέσω της **Περιφερειακής Επιτροπής για την Κοινωνική Ένταξη**, ενός νέου οργάνου που θα συγκροτηθεί με απόφαση του Περιφερειάρχη και στη σύνθεση του συμμετέχουν ενδεικτικά:

- ⇒ ο Περιφερειάρχης Κρήτης (Πρόεδρος)
- ⇒ ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης
- ⇒ ο Αντιπεριφερειάρχης Δημόσιας Υγείας
- ⇒ ο Αντιπεριφερειάρχης Απασχόλησης, Δια βίου Μάθησης και Παιδείας
- ⇒ ο Εντεταλμένος Περιφερειακός Σύμβουλος για θέματα Κοινωνικής Πολιτικής
- ⇒ ο Εντεταλμένος Περιφερειακός Σύμβουλος για θέματα Ψυχικής Υγείας
- ⇒ ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Κρήτης
- ⇒ ο Διοικητής της 7ης Υγειονομικής Περιφέρειας (ΔΥΠΕ Κρήτης)
- ⇒ ο Πρόεδρος του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Κρήτης
- ⇒ ο Προϊστάμενος της Περιφερειακής Διεύθυνσης ΟΑΕΔ Κρήτης
- ⇒ ο Προϊστάμενος της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Κρήτης
- ⇒ εκπρόσωποι των βασικών κοινωνικοοικονομικών παραγόντων της περιοχής που ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη (ιδίως εκπρόσωποι των Επιστημονικών Συλλόγων, των κοινωνικών εταίρων, των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, της ακαδημαϊκής κοινότητας, των επιμελητηρίων, των καταναλωτικών ενώσεων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών).

Η Επιτροπή θα λειτουργεί ως συμβουλευτικό σώμα με τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

- ⇒ διατυπώνει προτάσεις προς την Περιφέρεια σχετικά με την υλοποίηση της Στρατηγικής
- ⇒ προετοιμάζει και διεξάγει διαδικασίες διαβούλευσης για ζητήματα υψηλής προτεραιότητας της Στρατηγικής.

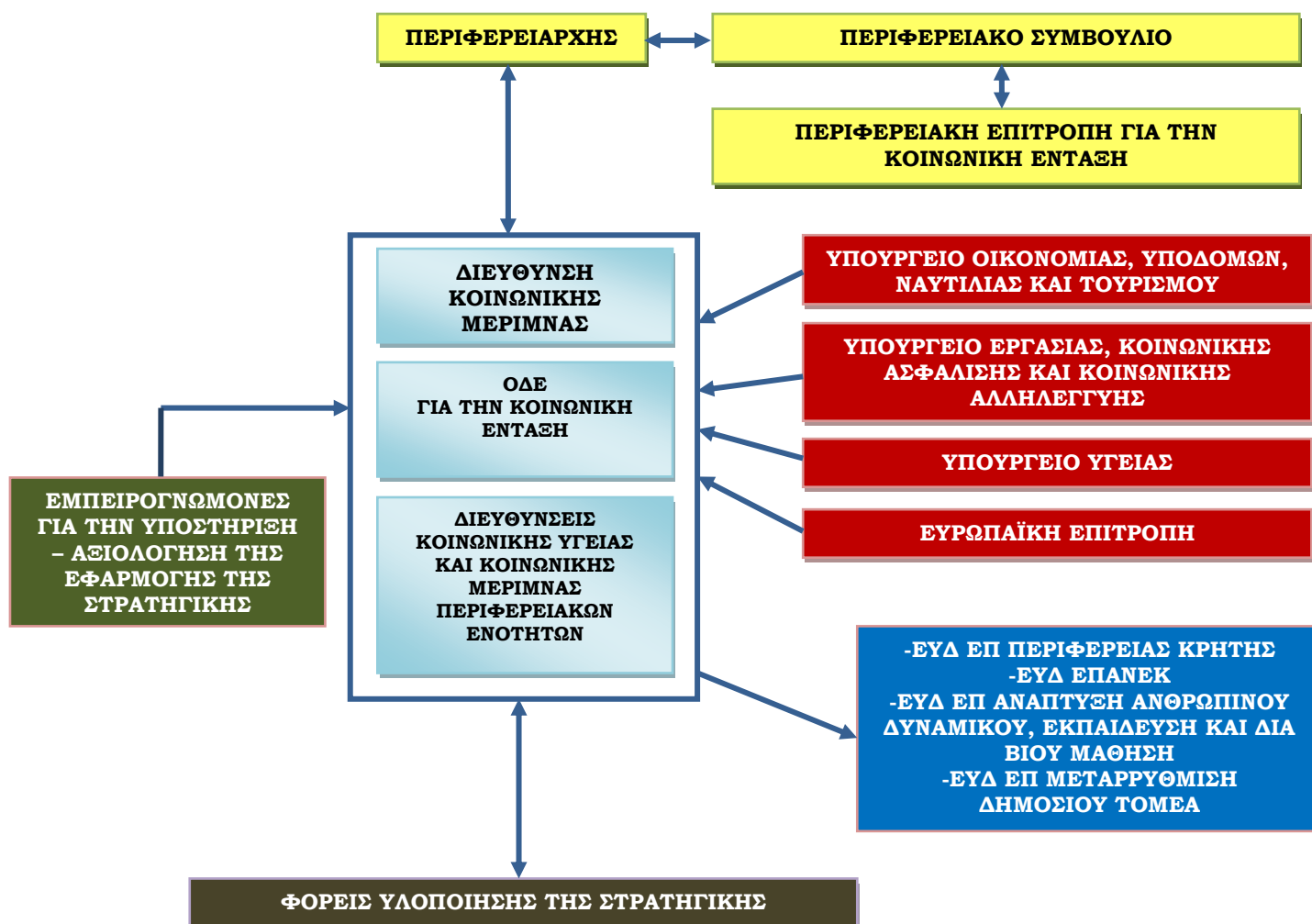
Η επιχειρησιακή παρακολούθηση της Στρατηγικής

Η Περιφέρεια Κρήτης αναλαμβάνει τις διαδικασίες συντονισμού και επιχειρησιακής παρακολούθησης της Στρατηγικής μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών της που δραστηριοποιούνται στα επίπεδα σχεδιασμού, υλοποίησης και χρηματοδότησης των Μέτρων της.

Η επιχειρησιακή παρακολούθηση της Στρατηγικής θα συντονίζεται από **Ομάδα Διοίκησης Έργου** («ΟΔΕ για την Κοινωνική Ένταξη») που θα συγκροτηθεί με απόφαση του Περιφερειάρχη²⁰, ενώ θα υποστηριχθεί από ένα **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ. «Ένταξη)**

²⁰ Η σχετική απόφαση θα ορίσει τον Συντονιστή και τα μέλη της Ο.Δ.Ε., προσδιορίζοντας και τις σχετικές αρμοδιότητες.

Διάγραμμα Το μοντέλο παρακολούθησης της Στρατηγικής

Το Χρηματοδοτικό Πλαίσιο της Στρατηγικής

1. Ο Προϋπολογισμός της Στρατηγικής

Ο Προϋπολογισμός της Στρατηγικής περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών που θα δεσμευθούν για:

- την επιχειρησιακή ωρίμανση των Πυλώνων της Στρατηγικής
- την αποτελεσματική εφαρμογή των Πυλώνων της Στρατηγικής
- την ενίσχυση του συστήματος διακυβέρνησης της Στρατηγικής.

2. Οι πηγές χρηματοδότησης της Στρατηγικής

Υπό το πρίσμα της υφιστάμενης συγκυρίας, οι πηγές χρηματοδότησης της Στρατηγικής αντιστοιχούν σε **ένα πλέγμα δημόσιων και ιδιωτικών εξωτερικών πόρων**, που περιλαμβάνουν **κατά σειρά προτεραιότητας**:

α) Πόροι του Κρατικού Προϋπολογισμού

β) Πόροι υπέρ των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού (Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι και έσοδα από ανταποδοτικά τέλη)

γ) Πόροι της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ (ΕΣΠΑ 2007-2013, ΕΣΠΑ 2014-2020)

δ) Πόροι από Γενικά και Ειδικά Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ε) Πόροι του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου 2015-2020

στ) Πόροι άλλων Διεθνών Οργανισμών

ζ) Πόροι από Διεθνή Σύμφωνα / Πρωτόκολλα Συνεργασίας

η) Ιδιωτικοί πόροι στο πλαίσιο ανάπτυξης δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης από επαγγελματικές ενώσεις και επιχειρήσεις

θ) Ιδιωτικοί πόροι στο πλαίσιο δράσεων κοινωνικής προσφοράς (δωρεές και χορηγίες).

Η ανάπτυξη της Στρατηγικής θα στηριχθεί κυρίως σε **δημόσιους πόρους** (άμεση και έμμεση φορολογία), αξιοποιώντας νέες τεχνικές **συλλογικής αλληλεγγύης** για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων ένταξης και άλλες υπερεθνικές πρωτοβουλίες (π.χ. **ΕΕ** και **ΕΟΧ**).

2.1. Θεσμοθετημένοι Δημόσιοι Πόροι

Βασική πηγή χρηματοδότησης της Στρατηγικής αποτελεί το σύνολο των εθνικών δημόσιων πόρων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργάνων της Κεντρικής Κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης. Εδώ υπάγονται:

- οι σχετικοί Πόροι του Κρατικού Προϋπολογισμού (Τακτικός Προϋπολογισμός και Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων)
- τα έσοδα από επιχορηγήσεις για επενδύσεις της Περιφέρειας Κρήτης
- οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι υπέρ της Περιφέρειας Κρήτης
- οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι υπέρ των Δήμων της Περιφέρειας
- έσοδα της Περιφέρειας Κρήτης και των Δήμων από ανταποδοτικά τέλη
- ειδικοί πόροι των Δ.Ε.Κ.Ο. και των ΝΠΔΔ/ΝΠΙΔ κοινωνικού τομέα
- πόροι της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ (ΕΣΠΑ 2007-2013, ΕΣΠΑ 2014-2020).

Η αξιοποίηση των πόρων του Κρατικού Προϋπολογισμού, του Προϋπολογισμού της Περιφέρειας Κρήτης και των Προϋπολογισμών των Δήμων της Περιφέρειας Κρήτης για τη χρηματοδότηση της Στρατηγικής παρουσιάζει **μεγάλη μεταβλητότητα** την περίοδο αυτή, καθώς ουσιαστικά επηρεάζεται από τη μειωμένη φοροδοτική ικανότητα του πληθυσμού και τους δημοσιονομικούς περιορισμούς ως προς τη χρηματοδότηση των ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού.

Αντίθετα, **περιορισμένη μεταβλητότητα** παρουσιάζει η αξιοποίηση των πόρων της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ, που περιλαμβάνουν το ΕΣΠΑ 2007-2013 (επιλεξιμότητα δαπανών μέχρι 31.12.2015) και το ΕΣΠΑ 2014-2020 (επιλεξιμότητα δαπανών 1.1.2014-31.12.2023). Και τούτο γιατί οι σχετικοί πόροι είναι ήδη οριοθετημένοι και δεσμευμένοι, δημιουργώντας το **βασικό χρηματοδοτικό πρωτόκολλο** υποστήριξης της Στρατηγικής της Περιφέρειας Κρήτης.

Πόροι του ΕΣΠΑ 2007-2013

Το ΕΣΠΑ 2007-2013 έχει συμβάλει μέχρι σήμερα στην χρηματοδότηση βασικών κοινωνικών προγραμμάτων (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και δομών (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) στην Κρήτη, που εξασφαλίζουν την πρόσβαση των ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες φροντίδας, στέγασης, υγείας, επιχειρηματικότητας, εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης, αμβλύνοντας παράλληλα τις διακρίσεις και τα στερεότυπα σε βάρος τους.

Οι κύριες πηγές της σχετικής χρηματοδότησης εντοπίζονται:

- στους πόρους των **Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας 1 και 4 του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013)**
- στους πόρους του **Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 2 του Ε.Π. «Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση»**
- στους πόρους του **Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3 του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση»**
- στους πόρους του **Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 2 «Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας και της Εξωστρέφειας» και 3 «Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος» του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα»**
- στους πόρους του **Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κρήτης & Νήσων Αιγαίου».**

Οι σχετικοί πόροι του ΕΣΠΑ 2007-2013 θα χρηματοδοτήσουν μέχρι το τέλος του 2015 δρομολογημένες ενέργειες και δράσεις, εξασφαλίζοντας παράλληλα τις συνθήκες «ωρίμανσης» νέων δράσεων που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ 2014-2020.

Πόροι του ΕΣΠΑ 2014-2020

Η Περιφέρεια Κρήτης θα αξιοποιήσει με συστηματικό και συντονισμένο τρόπο τις δυνατότητες χρηματοδότησης της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης μέσω των πόρων του εγκεκριμένου Ελληνικού **Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (εφεξής ΕΣΠΑ) 2014-2020**, που θα διατεθούν ιδίως για την ανάπτυξη του Θεματικού Στόχου 9 «Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης» την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Η σχετική διαδικασία θα προωθηθεί από την **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Κρήτης**.

Πίνακας

ΕΔΕΤ	Σύνολο χρηματοδότησης
------	-----------------------

Πηγές

ΕΚΤ	72.822.028 (16,75%)
ΕΤΠΑ	362.061.097 (83,25%)

Ο Θεματικός Στόχος 9 ενσωματώνει δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των 13 **Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων** του ΕΣΠΑ 2014-2020. Οι ανάγκες στο πεδίο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα αντιμετωπισθούν με τις ακόλουθες επενδυτικές προτεραιότητες, οι οποίες θα ιεραρχηθούν από τις Περιφέρειες στη βάση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων και αναπτυξιακών αναγκών και σύμφωνα με το πλαίσιο και τις κατευθύνσεις των αντίστοιχων εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών:

- Ενεργές πολιτικές ένταξης με στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης
- Ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (όπως οι Ρομά, οι άστεγοι, οι μετανάστες, οι αιτούντες άσυλο, οι πρόσφυγες, κλπ.)
- Καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού
- Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας
- Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτη» 2014-2020

Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτη»** (εφεξής ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020) εγκρίθηκε στις 18.12.2014 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (CCI 2014GR16M2OP011), καλύπτοντας τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο σχετικό κοινοτικό κεκτημένο. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι το ΠΕΠ συμβάλλει στην υλοποίηση της Στρατηγικής της Ένωσης 2020 για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και συνάδει με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, τον Κανονισμό(ΕΕ) 1301/2013, τον Κανονισμό (ΕΕ) 1304/2013 και το περιεχόμενο της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης με την Ελλάδα (ΕΣΠΑ 2014-2020).

Το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 συγκροτείται από **7 Άξονες Προτεραιότητας** (ΑΠ) με **24 Επενδυτικές Προτεραιότητες** (ΕΠ), στους οποίους κατανέμονται οι πόροι των **Θεματικών Στόχων** (ΘΣ) της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής 2020. Οι συνολικές πιστώσεις του ανέρχονται σε **434.883.125 ευρώ**.

Σε σχέση με την εξυπηρέτηση του Θεματικού Στόχου 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης», το ΠΕΠ προβλέπει τη δέσμευση πόρων του ΕΚΤ και του ΕΤΠΑ.

α) Μέσω του ΕΚΤ θα χρηματοδοτηθούν πρωτοβουλίες στα πεδία:

- της ενεργητικής ένταξης ευπαθών ομάδων με δέσμη ενεργειών προσανατολισμού, συμβουλευτικής, κατάρτισης και απασχόλησης
- της ενίσχυσης της απασχολησιμότητας των γυναικών μέσω της δημιουργίας δομών φύλαξης (παιδιά, ηλικιωμένοι)
- της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων
- της κάλυψης των αστέγων
- της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- της δημόσιας υγείας

- της υλοποίησης Ολοκληρωμένων Σχεδίων Απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο.

β) Μέσω του ΕΤΠΑ θα χρηματοδοτηθούν πρωτοβουλίες στα πεδία:

- της αναβάθμισης των κτιριακών εγκαταστάσεων ενός βασικού νοσοκομείου
- της συμπλήρωσης / αναβάθμισης του δικτύου των πολυδύναμων και περιφερειακών Ιατρείων
- της συμπλήρωσης των δομών πρόνοιας (ξενώνες παιδιών, κέντρα υποστήριξης ευπαθών ομάδων κλπ)
- της συμπλήρωσης των βρεφονηπιακών – παιδικών σταθμών.

Έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στη δέσμευση πόρων για την προώθηση πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς ο **σχετικός Άξονας Προτεραιότητας 5 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη» είναι ο δεύτερος σε συγκέντρωση πόρων Άξονας (66.047.150,00 ευρώ - 15,19%)**. Μέσω του Άξονα επιδιώκεται η διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού της Περιφέρειας, ενώ παράλληλα προωθείται η ενεργός ένταξη στην αγορά εργασίας, η προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, η βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας κοινωνικές υπηρεσίες καθώς και η ενσωμάτωση των κοινωνικά και οικονομικά ευπαθών ομάδων με την κατάργηση κάθε είδους διακρίσεων.

A. Ο Άξονας Προτεραιότητας 5 περιλαμβάνει τις ακόλουθες 6 Επενδυτικές Προτεραιότητες:

- Ενεργητική ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας
- Ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (όπως οι Ρομά, οι άστεγοι, οι μετανάστες, οι αιτούντες άσυλο, οι πρόσφυγες, κλπ.)
- Καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού
- Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας
- Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση
- Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.

B. Δράσεις άμεσης συνάφειας με το πεδίο της κοινωνικής ένταξης προβλέπονται στον Άξονα Προτεραιότητας 3 «**Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη**», που είναι ο τέταρτος σε συγκέντρωση πόρων Άξονας (47.671.028,00 ευρώ - 10,96%). Ο Άξονας επιδιώκει την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας μέσω της συμπλήρωσης:

- ⇒ των αναγκαίων υποδομών υγείας και πρόνοιας και βρεφονηπιακών σταθμών με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και πρόνοιας
- ⇒ των υποδομών εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων με έμφαση στην προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Γ. Το ΠΕΠ **καλύπτει τις απαιτήσεις του άρθρου 7 του Κανονισμού 1303/2013 περί μη διάκρισης και προσβασιμότητας**, καθώς προβλέπει παρεμβάσεις ενίσχυσης ομάδων που κινδυνεύουν από διακρίσεις:

- δράσεις κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για τις ευάλωτες και ειδικές ομάδες
- συνέχιση της λειτουργίας δομών πρόνοιας και δημιουργία νέων (π.χ. ΚΗΦΗ, Κέντρα Δημέρευσης & Ημερήσιας Φροντίδας, ΚΔΑΠ - ΜΕΑ) και διεύρυνση παροχής υπηρεσιών σε άτομα που αποτελούν

ευάλωτες και ειδικές ομάδες (ΑμεΑ, ηλικιωμένοι που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν, άτομα που ζουν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενο αλλά και άτομα με οικονομική αδυναμία κ.λπ.)

- προώθηση της υποστηριζόμενης διαβίωσης μέσω της διασφάλισης της συνέχισης της λειτουργίας αλλά και επέκτασης Δομών Ανοιχτής Φροντίδας (π.χ. Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Κέντρα Ανεξάρτητης Διαβίωσης κ.λπ.)
- προώθηση της κοινωνικο-οικονομικής ένταξης των ατόμων που κινδυνεύουν από πολλαπλές διακρίσεις (π.χ. γυναίκες με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, νέοι με αναπηρία, γονείς ΑμεΑ κ.λπ.)
- εκστρατείες ενημέρωσης εργαζομένων και επιχειρήσεων με θέματα σχετιζόμενα με την μη διάκριση, την αναπηρία και την προσβασιμότητα στα ΑμεΑ
- ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων, όλων των παραπάνω ομάδων
- δημιουργία προσβάσιμων προορισμών (βελτίωσης προσβασιμότητας υποδομών και υπηρεσιών, ευαισθητοποίηση-χορήγηση κινήτρων σε επιχειρηματίες, κατάρτιση στελεχών, δράσεις προβολής κ.λπ.)
- ενίσχυση δράσεων προσβασιμότητας μέσω παρεμβάσεων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA).

Η ανάλυση του περιεχομένου του ΠΕΠ επιβεβαιώνει τη δυνατότητα αξιοποίησής του ως βασικού μηχανισμού χρηματοδότησης της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης, καθώς συγκεκριμένες Επενδυτικές Προτεραιότητες του παρουσιάζουν υψηλή συμβατότητα με τις Προτεραιότητες και τα Μέτρα της Στρατηγικής:

α) το σύνολο των έξι Προτεραιοτήτων του **Άξονα Προτεραιότητας 5**

β) η **Επενδυτική Προτεραιότητα 4γ** «Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης»

γ) η **Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ** «Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία» του Άξονα Προτεραιότητας 2

δ) η **Επενδυτική Προτεραιότητα 9α** «Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και τις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μειώνοντας τις ανισότητες όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, προωθώντας την κοινωνική ένταξη μέσω βελτίωσης της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού χαρακτήρα και υπηρεσίες αναψυχής και τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα της κοινότητας» του Άξονα Προτεραιότητας 3, που εξυπηρετεί τους Ειδικούς Στόχους 17 «Αύξηση της δυναμικότητας των υποδομών παιδικής φροντίδας για διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση» και 18 «Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας στο σύνολο των κατοίκων της Κρήτης»

ε) η **Επενδυτική Προτεραιότητα 10** «Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση» του Άξονα Προτεραιότητας 3.

Πίνακας Βασικές πηγές χρηματοδότησης της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης από το Ε.Π. «Κρήτη» (2015-2020)

Μέτρο της Στρατηγικής	Επενδυτική Προτεραιότητα Ε.Π. «Κρήτη» 2014-2020	Προϋπολογισμός Επενδυτικής Προτεραιότητας
<p>METPO 2.1.1 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής»</p> <p>METPO 2.1.2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απα-σχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής»</p> <p>METPO 3.1.1 «Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης»</p> <p>METPO 4.1.2 «Ανάπτυξη της Κοινωνικής Καινοτομίας»</p>	<p>9i) «Ενεργητική Ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας»</p>	<p>23.047.150,00€</p>
<p>METPO 1.1.3 «Πρόσβαση σε στέγη»</p> <p>Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Κοινωνικής Ένταξης Ρομά²¹</p>	<p>9ii) «Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων»</p>	<p>3.000.000,00€</p>
<p>METPO 1.1.6 «Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής»</p> <p>METPO 4.1.1 «Ανάπτυξη του Κοινωνικού Πλουραλισμού»</p> <p>METPO 2.1.2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής»</p> <p>METPO 2.1.5 «Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκα-τάστασης και επανένταξης»</p> <p>METPO 3.2.4 «Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκα-τάστασης και επανένταξης»</p>	<p>9iii) «Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών»</p>	<p>6.000.000,00€</p>

²¹ Σχεδιάζεται ένα Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά που θα περιλαμβάνει δράσεις στο πλαίσιο της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης.

<p>METPO 1.1.2 «Πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας»</p> <p>METPO 2.1.3 «Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας»</p> <p>METPO 2.1.4 «Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας»</p> <p>METPO 3.2.1 «Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας»</p> <p>METPO 3.2.3 «Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας»</p> <p>METPO 3.2.4 «Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης»</p> <p>METPO 3.2.5 «Προώθηση της ενεργού γήρανσης»</p> <p>METPO 3.2.6 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης της φερεγγυότητας των φτωχών νοικοκυριών»</p>	<p>9iv) «Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος»</p>	<p>24.000.000,00€</p>
<p>METPO 3.1.2 «Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε δράσεις Κοινωνικής Επιχειρη-ματικότητας»</p>	<p>9v) «Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση»</p>	<p>5.000.000,00€</p>
<p>METPO 3.1.1 «Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολι-τικών απασχόλησης»</p> <p>METPO 4.1.2 «Ανάπτυξη της Κοινωνικής Καινοτομίας»</p>	<p>9vi) «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων»</p>	<p>5.000.000,00€</p>
<p>METPO 1.1.2 «Πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας»</p> <p>METPO 1.1.3 «Πρόσβαση σε στέγη»</p> <p>METPO 2.1.1 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής»</p> <p>METPO 2.1.2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής»</p> <p>METPO 2.1.5 «Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκα-τάστασης και επανένταξης»</p>	<p>9α) «Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά στην κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας»</p>	<p>21.691.164,00€</p>

ΜΕΤΡΟ 4.1.3 «Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης»	2 γ) «Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία»	5.724.419,00€
ΜΕΤΡΟ 1.1.4 «Πρόσβαση σε ενέργεια»	4γ «Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης»	6.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 4.1.6. Εξωτερική Αξιολόγηση της Στρατηγικής	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ	1.340.283,00€
ΜΕΤΡΟ 4.1.7. Η διάχυση της Στρατηγικής		

Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020

Εκτός από τους πόρους του Ε.Π. «Κρήτη», δυνατότητες χρηματοδότησης της Στρατηγικής Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης εντοπίζονται και στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΣΕΣ 2014-2020, με έμφαση σε δράσεις που επισημαίνονται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη.

Εμβληματικές παρεμβάσεις του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την χρηματοδότηση δράσεων της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης εκτός του Θ.Σ. 9

- ❑ Δημιουργία **δικτύων επιχειρήσεων κοινωνικής φροντίδας** (ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»)
- ❑ Ανάπτυξη της **κοινωνικής και ανθρωπιστικής έρευνας** στα πεδία της κοινωνικής ένταξης, της καταπολέμησης της φτώχειας και της άμβλυνσης κάθε διάκρισης (ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»)
- ❑ **Καταπολέμηση της σχολικής διαρροής** (ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»)
- ❑ Πρόσβαση ευπαθών νέων σε **προγράμματα μαθητείας** (ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»)
- ❑ Πρόσβαση ευπαθών νέων σε **προγράμματα πρακτικής άσκησης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας**
- ❑ Προγράμματα **επιχορήγησης Νέων Θέσεων Εργασίας** στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας (ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»)
- ❑ **Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση** των επιτελικών φορέων κοινωνικής ένταξης (ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»)
- ❑ Δημιουργία **ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Κοινωνικής Ένταξης** (ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»)

**Πίνακας Συμπληρωματικές πηγές χρηματοδότησης της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης από τα Τομεακά
Ε.Π. του ΕΣΠΑ (2015-2020)**

Πρωτοβουλίες της Στρατηγικής	Τομεακό Ε.Π.
Δημιουργία νέων ιδιωτικών επιχειρήσεων μέσω αναπτυξιακών ενισχύσεων στους τομείς της υγείας και κοινωνικής φροντίδας (ΜΕΤΡΟ 3.1.1)	«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
Ενίσχυση των ερευνητών του τομέα της κοινωνικής ένταξης (ΜΕΤΡΟ 4.1.5)	«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
Πρόληψη της σχολικής διαρροής (ΜΕΤΡΟ 2.2.2)	«Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
Πρόσβαση ευπαθών νέων σε προγράμματα πρακτικής άσκησης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας (ΜΕΤΡΟ 3.1.1)	«Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
Πρόσβαση ανέργων σε Προγράμματα επιχορήγησης Νέων Θέσεων Εργασίας (ΜΕΤΡΟ 3.1.1)	«Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
Πρόσβαση ανέργων σε Τοπικά Προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης και κατάρτισης (ΜΕΤΡΟ 3.1.1)	«Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
Πρόσβαση ανέργων σε Προγράμματα δημιουργίας Νέων Επιχειρήσεων (ΜΕΤΡΟ 3.1.1)	«Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
Συστηματοποίηση διαδικασιών και εργαλείων των Διευθύνσεων Κοινωνικής Μέριμνας, Δημόσιας Υγείας και Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης και Εμπορίου της Περιφέρειας Κρήτης (ΜΕΤΡΟ 4.1.2)	«Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»
Δημιουργία και λειτουργία της Διαδικτυακής Πύλης Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης (ΜΕΤΡΟ 4.1.3)	«Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»
Επιμόρφωση των στελεχών των δημόσιων οργανισμών χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας Κρήτης σε θέματα σχεδιασμού, εφαρμογής και παρακολούθηση πολιτικών ένταξης (ΜΕΤΡΟ 4.1.4)	«Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»

2.2. Ιδιωτικοί Πόροι

Συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησης της Στρατηγικής αποτελεί το σύνολο των ιδιωτικών πόρων που θα διατεθούν για την εξυπηρέτηση των Προτεραιοτήτων της, που περιλαμβάνουν ενδεικτικά κατά σειρά προτεραιότητας:

- δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον **ιδιωτικό τομέα** για ομάδες στόχου της Στρατηγικής
- δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον τομέα της **κοινωνικής επιχειρηματικότητας** για ομάδες στόχου της Στρατηγικής
- δημιουργία νέων θέσεων **μαθητείας** στον **ιδιωτικό τομέα** για ομάδες στόχου της Στρατηγικής
- Προγράμματα **Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης**²²
- Μικροχρηματοδοτήσεις ή μικροπιστώσεις**²³
- Δωρεές** φυσικών και νομικών προσώπων²⁴
- Οργανωμένες **Χορηγίες** φορέων του μη κερδοσκοπικού ιδιωτικού τομέα
- Προγράμματα **συλλογικής σώρευσης προσφορών μέσω του διαδικτύου (Crowdfunding)**.

Η προώθηση των διαδικασιών σώρευσης ιδιωτικών πόρων θα συντονισθεί από την **Ομάδα Διοίκησης Έργου για την Κοινωνική Ένταξη** και θα υποστηριχθεί από Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.).

²² Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οριοθετεί ως Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη «την διαδικασία σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς προβληματισμούς στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη». Βλ. σχετικά Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Πράσινη Βίβλος - Προώθηση ενός Ευρωπαϊκού Πλαισίου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη*, COM (2001), 366.

²³ Οι μικροπιστώσεις (*microfinance/microcredit*) είναι δάνεια που χορηγούνται από ιδιωτικές ή δημόσιες τράπεζες, μη τραπεζικά ιδρύματα μικροπιστώσεων και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) άτομα που έχασαν ή κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους, ή που αντιμετωπίζουν δυσκολίες για την ένταξη ή επανένταξη τους στην αγορά εργασίας

β) άτομα που αντιμετωπίζουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού ή ευάλωτα άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση όσον αφορά την πρόσβαση στη συμβατική πιστωτική αγορά και που θέλουν να ιδρύσουν ή να αναπτύξουν περαιτέρω τη δική τους πολύ μικρή επιχείρηση (ακόμα και ως αυτοαπασχολούμενοι)

γ) πολύ μικρές επιχειρήσεις, ιδίως της κοινωνικής οικονομίας

δ) πολύ μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν άτομα από κατηγορίες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού.

²⁴ Εδώ εντάσσεται για παράδειγμα η δωρεά του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Οργανισμού **International Orthodox Christian Charities** (IOCC) στην 7η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης ποσότητας υγειονομικού αναλώσιμου υλικού αξίας 827.000 δολαρίων. Βλ. σχετικά το από 29.12.2014 Δελτίο Τύπου της Διοίκησης Υγειονομικής Περιφέρειας Κρήτης.

Πίνακας. Ενδεικτικές πηγές χρηματοδότησης της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης από ιδιωτικούς πόρους (2015-2020)

Μέτρο Στρατηγικής	Βασική Πηγή χρηματοδότησης	Στοχευμένος Προϋπολογισμός
ΜΕΤΡΟ 1.1.1. «Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης» (Κοινωνικά Παντοπωλεία Περιφέρειας και Δήμων)	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: ☐ Τράπεζες ☐ Super markets ☐ Μέλη του Ελληνικού Δικτύου Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης ☐ Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 1.1.3. «Πρόσβαση σε στέγη» (Κοινωνικοί Ξενώνες / Προγράμματα κοινωνικής κατοικίας)	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: ☐ Τράπεζες ☐ Κατασκευαστικές εταιρείες ☐ ΔΕΚΟ ☐ Μέλη του Ελληνικού Δικτύου Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης ☐ Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 1.1.6. «Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής» (Πρόγραμμα «Γνωρίζω την Κρήτη»)	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: ☐ ΣΕΤΕ ☐ Τράπεζες ☐ Ενώσεις Ξενοδόχων Κρήτης	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 2.1.1 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής» (Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί)	Δωρεές και χορηγίες	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 2.1.2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής» (Παιδικές Χαρές)	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: ☐ Τράπεζες ☐ Κατασκευαστικές εταιρείες ☐ ΔΕΚΟ ☐ Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 2.2.2 «Πρόληψη της σχολικής διαρροής» (Κοινωνικά Φροντιστήρια)	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: ☐ Σύλλογοι Ιδιοκτητών Φροντιστηρίων Μέσης Εκπαίδευσης ☐ Σύλλογοι Ιδιοκτητών Κέντρων Ξένων Γλωσσών	200.000,00€
ΜΕΤΡΟ 3.1.2. «Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων σε δράσεις Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας»	☐ Κοινωνική επιχειρηματικότητα ☐ Μικροπιστώσεις ☐ Επενδυτικά Ταμεία	500.000,00€

2.3. Δράσεις της ΕΕ

Εκτός από τους σχετικούς πόρους του εγκεκριμένου ΕΣΠΑ 2014-2020 (που μπορεί να υπερβούν τα 150 εκ. ευρώ με την ανάπτυξη των κατάλληλων διαδικασιών συντονισμού και ωρίμανσης αντίστοιχων έργων), η Περιφέρεια Κρήτης θα αξιοποιήσει με συστηματικό και συντονισμένο τρόπο όλες τις δυνατότητες συμπληρωματικής χρηματοδότησης της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης μέσω και άλλων πόρων της **Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής** και της **Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασύλου και Μετανάστευσης**. Η προώθηση των σχετικών διαδικασιών θα συντονισθεί από την **Ομάδα Διοίκησης Έργου για την Κοινωνική Ένταξη** και θα υποστηριχθεί από Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.).

A. Η αξιοποίηση πόρων της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής

Στο επίπεδο αυτό θα αξιοποιηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες πηγές:

(α) Το **Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους** (συνολικού προϋπολογισμού για την Ελλάδα 330.000.000 ευρώ) ως μηχανισμός άμεσης ενίσχυσης σε ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας και αποκλεισμού²⁵, που θα συνεχίσει από το 2015 τις βασικές λειτουργίες του **Προγράμματος Διανομής Τροφίμων σε άπορα άτομα**. Το Ταμείο θα συμβάλλει στη μείωση της απόλυτης φτώχειας με: α) την υποστήριξη εθνικών προγραμμάτων παροχών σε είδος σε απόρους για την ανακούφιση της στέρησης τροφής, της έλλειψης στέγης και της υλικής στέρησης των παιδιών²⁶ μέσω οργανώσεων εταίρων²⁷ που επιλέγονται από τα Κράτη Μέλη, β) την υποστήριξη συνοδευτικών μέτρων που συμπληρώνουν την παροχή τροφίμων και αγαθών, συμβάλλοντας στην κοινωνική ενσωμάτωση των απόρων.

(β) Το **Ταμείο Αλληλεγγύης**²⁸ ως μηχανισμός άμεσης συνδρομής των Κρατών Μελών που αντιμετωπίζουν έκτακτες ανάγκες εξαιτίας απρόβλεπτων συμβάντων και φυσικών καταστροφών.

(γ) Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση**²⁹ (συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 150.000.000 ευρώ) ως μηχανισμός στήριξης ατόμων που χάνουν τη θέση εργασίας τους είτε εξαιτίας σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στο παγκόσμιο εμπόριο λόγω παγκοσμιοποίησης, είτε εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ως επιλέξιμες δράσεις του Ταμείου προσδιορίζονται τα ενεργητικά μέτρα απασχόλησης, με τη μορφή συντονισμένης δέσμης εξατομικευμένων υπηρεσιών που αποσκοπούν να διευκολύνουν την επανένταξη των δικαιούχων για τους οποίους ζητείται ενίσχυση, και ιδίως μειονεκτούντων, ηλικιωμένων και νεαρών ανέργων, στην απασχόληση ή αυτοαπασχόληση.

(δ) Η **Ευρωπαϊκή «Πρωτοβουλία Απασχόληση Νέων»** ως μηχανισμός στήριξης της απασχόλησης των νέων κάτω των 29 ετών (συνολικού προϋπολογισμού για την Ελλάδα 342.000.000 ευρώ).

(ε) Προγράμματα της **Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων** για τη δανειοδότηση σχεδίων στους τομείς α) της συνοχής και σύγκλισης και β) της στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας.

²⁵ Η στοχοθεσία του Ταμείου επιβεβαιώνει την δυνατότητα άμεσης αξιοποίησης των πόρων του για την εξυπηρέτηση του Άξονα 1 της Στρατηγικής της Περιφέρειας Κρήτης (κάλυψη βασικών αναγκών των ανθρώπων χωρίς επαρκείς πόρους συντήρησης).

²⁶ Το Ταμείο θα επικεντρωθεί σε αυτές τις ακραίες μορφές υλικής στέρησης όχι μόνο διότι ενδεχομένως απειλούν την ίδια την επιβίωση του ατόμου σε κρίση, αλλά και επειδή η ανεπαρκής διατροφή και η έλλειψη βασικών αγαθών δυσχεραίνουν τα άτομα να ξεφύγουν από τη φτώχεια και τον αποκλεισμό και να επωφεληθούν από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

²⁷ Ως «οργανώσεις-εταίροι» ορίζονται δημόσιοι φορείς ή μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που προσφέρουν τρόφιμα ή άλλα αγαθά άμεσα ή μέσω άλλων οργανώσεων εταίρων σε απόρους.

²⁸ Βλ. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2002 του Συμβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 2002 για την ίδρυση του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ L 311/14.11.2002.

²⁹ Βλ. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (2014-2020) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006, ΕΕ L 347/20.12.2013.

(στ) Τα **Ευρωπαϊκά Ταμεία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας** ως μηχανισμός στήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα της συγκέντρωσης κεφαλαίων από επενδυτικά ταμεία που επιθυμούν να διαθέσουν πόρους στις επιχειρήσεις αυτές.

(ζ) Τα **Ευρωπαϊκά Προγράμματα** του Στόχου «*Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία*»

(η) Το **Πρόγραμμα «Για την Κοινωνική Αλλαγή και την Καινοτομία»** (συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 958.000.000. ευρώ) ως μηχανισμός στήριξης κοινωνικών πρωτοβουλιών των Κρατών Μελών, αντικαθιστώντας τις συναφείς δράσεις της περιόδου 2007-2013: α) το *Πρόγραμμα Progress*, β) το *Πρόγραμμα EURES*³⁰ και γ) τον *Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την Απασχόληση και την Κοινωνική Ένταξη*³¹.

(θ) Το **Πρόγραμμα «Ορίζων 2020»** (συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 70 δις. ευρώ) ως μηχανισμός υποστήριξης δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας³² στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης (σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο).

(ι) Προγράμματα του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων** (στο πλαίσιο του νέου **Επενδυτικού Σχεδίου** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) μετά την έγκριση του εφαρμοστικού Κανονισμού που προβλέπεται στη σχετική **Ανακοίνωση της Επιτροπής**.

Πίνακας Αντιπροσωπευτικές πρωτοβουλίες της Διεύθ. Κοινωνικής Μέριμνας για την αξιοποίηση πόρων της ΕΕ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
«Κέντρο Δικτύωσης Κοινωνικών Αναγκών» (Σχεδιάστηκε και υποβλήθηκε τον Αύγουστο του 2014 στο πλαίσιο πρόσκλησης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία EASI 2014-2020)	1. Άμεση Πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας 2. Διασύνδεση των Κοινωνικών Υπηρεσιών	1.497.000 €
Πρόγραμμα επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής 2015-2020 του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας Απόρων (Σχεδιάστηκε και υποβλήθηκε τον Φεβρουάριο του 2015)	Ανακούφιση της στέρησης τροφής και της σοβαρής υλικής στέρησης	Θα εξειδικευθεί με την έκδοση σχετικής πρόσκλησης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

³⁰ Το Πρόγραμμα υποστήριζε τις δραστηριότητες στο πλαίσιο του δικτύου EURES, δηλαδή τις ειδικευμένες υπηρεσίες που έχουν ορισθεί από τα Κράτη Μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και την Ελβετική Συνομοσπονδία, από κοινού με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, για την ανάπτυξη της ανταλλαγής και της διάδοσης πληροφοριών, καθώς και άλλων μορφών συνεργασίας για την προώθηση της γεωγραφικής κινητικότητας των εργαζομένων.

³¹ Το Πρόγραμμα θεσπίστηκε το 2010 με την *Απόφαση 283/2010/ΕΕ* με στόχο να διευκολύνει την πρόσβαση των επιχειρηματιών στη χρηματοδότηση, ιδίως εκείνων που είναι οι πλέον απομακρυσμένοι από την αγορά εργασίας, και των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας. Στην Ελλάδα ως πάροχοι μικροχρηματοδοτήσεων Progress λειτούργησαν η **Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα** και η Συνεταιριστική Τράπεζα Πελοποννήσου, που έλαβαν το ποσό των 900.000 ευρώ και 4 εκατ. ευρώ αντίστοιχα.

³² Η παρ. 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού 1291/2013 προσδιορίζει ως «δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας» όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης, επίδειξης και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, της διάδοσης και βελτιστοποίησης των αποτελεσμάτων και της προώθησης υψηλού επιπέδου κατάρτισης και κινητικότητας των ερευνητών.

B. Η αξιοποίηση πόρων της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασύλου και Μετανάστευσης

Στο επίπεδο αυτό θα αξιοποιηθούν οι πόροι του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης** (συνολικού προϋπολογισμού για την Ελλάδα 259.348.877 ευρώ), υποστηρίζοντας τις ακόλουθες δράσεις με χωρική αναφορά την Κρήτη:

- υποδοχή και υποστήριξη αιτητών ασύλου
- βελτίωση υποδομών στέγασης και συστημάτων υποδοχής
- διαδικασίες επανεγκατάστασης υπηκόων τρίτων χωρών που επανεγκαθίστανται ή έχουν επανεγκατασταθεί στην Κρήτη
- κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην Κρήτη.

Η κοινωνική ένταξη των μεταναστών αποτελεί σύμφωνα με τον Κανονισμό 516/2014 αυτοτελές αντικείμενο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, που ενισχύει τις ακόλουθες δράσεις των Κρατών Μελών την περίοδο 2014-2020:

α) καθορισμός και χάραξη στρατηγικών ένταξης, με τη συμμετοχή τοπικών ή περιφερειακών φορέων, κατά περίπτωση, που περιλαμβάνουν την ανάλυση αναγκών, τη βελτίωση δεικτών ένταξης και αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων των συμμετοχικών αξιολογήσεων, προκειμένου να εντοπιστούν οι βέλτιστες πρακτικές

β) παροχή συμβουλών και βοήθειας σε τομείς, όπως η στέγαση, τα μέσα διαβίωσης, η διοικητική και νομική καθοδήγηση, η υγεία, η ψυχολογική και κοινωνική φροντίδα, η φροντίδα παιδιών και η οικογενειακή επανένωση

γ) δράσεις που παρουσιάζουν τους υπηκόους τρίτων χωρών στην κοινωνία υποδοχής και δράσεις που τους επιτρέπουν να προσαρμοστούν σε αυτήν, να ενημερωθούν για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, να συμμετέχουν στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή και να συμμερίζονται τις κατοχυρωμένες αξίες στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δ) μέτρα που εστιάζονται στην εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της γλωσσικής κατάρτισης και προπαρασκευαστικών ενεργειών που διευκολύνουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας

ε) δράσεις που αποσκοπούν στην προσωπική ενδυνάμωση και επιτρέπουν στους υπηκόους τρίτων χωρών να καλύπτουν τις ανάγκες τους

στ) δράσεις που ενθαρρύνουν τις επωφελείς επαφές και τον εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ υπηκόων τρίτων χωρών και της κοινωνίας υποδοχής και δράσεις που προάγουν την αποδοχή από την κοινωνία υποδοχής, και με τη συμμετοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης

ζ) δράσεις που προωθούν τόσο την ισότητα πρόσβασης όσο και την ισότητα αποτελεσμάτων σε σχέση με τις επαφές υπηκόων τρίτων χωρών με δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της προσαρμογής αυτών των υπηρεσιών για να συνδιαλέγονται με υπηκόους τρίτων χωρών

η) δημιουργία ικανοτήτων των δικαιούχων, μεταξύ άλλων μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών και της δημιουργίας δικτύων.

Πίνακας. Χρηματοδότηση της Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης από δράσεις της ΕΕ (2015-2020)

Μέτρο Στρατηγικής	Πηγή χρηματοδότησης	Στοχευμένος Προϋπολογισμός
ΜΕΤΡΟ 1.1.1. «Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης»	Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους	35.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 1.1.3. «Πρόσβαση σε στέγη» (Κοινωνικοί Ξενώνες / Προγράμματα κοινωνικής κατοικίας)	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων	10.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 1.1.4. «Πρόσβαση σε ενέργεια»	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων	5.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 3.1.1. «Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης»	Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση	1.000.000,00€
	Ευρωπαϊκή «Πρωτοβουλία Απασχόληση Νέων»	5.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 3.1.2. «Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων σε δράσεις Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας»	Ευρωπαϊκά Ταμεία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας	5.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 3.2.4. Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	5.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 3.2.5 « Προώθηση της ενεργού γήρανσης»	Πρόγραμμα «Ορίζων 2020»	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 3.2.6 « Πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης της φερεγγυότητας των φτωχών νοικοκυριών»	Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία 2014-2020	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 4.1.1. Ανάπτυξη του Κοινωνικού Πλουραλισμού	Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία 2014-2020	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 4.1.2 «Ανάπτυξη της Κοινωνικής Καινοτομίας»	Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία 2014-2020	500.000,00€
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα URBACT III	500.000,00€
ΜΕΤΡΟ 4.1.3 «Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης»	Πρόγραμμα «Ορίζων 2020»	2.000.000,00€
ΜΕΤΡΟ 4.1.5 « Ανάπτυξη της στοχευμένης έρευνας»	Πρόγραμμα «Ορίζων 2020»	2.000.000,00€